

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D 30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnistva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Kako se v naši državni upravi gospodari.

IZPOVEDBE MLADENVIČA V ODBORU ZA PREISKAVO KORUPCIJE

Belgrad, 14. jul. (Izv.) Na današnji seji anknetnega odbora so se najprej prečitali spisi, ki so se odboru naknadno na njegovo včerajšnje zahtevo dostavili. To so spisi strojnega oddelka železniškega ministrstva o reviziji, ki jo je uradno izvršil g. Mladenović v Adamovu. Uspeh revizije je bil zanimiv. G. Mladenović je pregledal vsega 30 vagonov. Ugotovil je, da so bili na fakturah zaračunani novi deli za priklopljanje, dejansko pa je našel na popravljenih vagonih stare dele. Samo pri tem smo bili oškodovani za več kot 150.000 češkoslovaških kron pri 30 pregledanih vagonih. Ugotovili so se slučaji, da se je zaračunalo dvakrat toliko lesa, kakor se ga je v resnici porabilo, da se je za popravilo odprtih vozov zaračunalo dvakrat toliko delovnih ur, kakor za popravilo zaprtih vagonov in da se je zaračunala za popravilo manjših vozov v nekaterih slučajih 5 do 7 krat toliko, kakor za popravilo veliko večjega voza. Vse to pri približno isti količini in vrsti popravil.

Vse to kaže, s kako »solidnostjo« so se sestavljale fakture in s kako »solidnostjo« so se naši vagoni popravljali. Pri vsem tem se je stalno skozi vse leto mudil v Adamovu poseben naš delegat g. G. Tonka Zorè, ki je imel nalogo, nadzorovati popravilo in revidirati fakture.

Ravno v očigled neštetihih takih dejstev je ravnatelj tvrdil v Adamovu g. Gut pristal že v Belgradu na to, da se popusti od zahtevanega zneska 30 odstot. Zanimivo je, da tvrdka v Adamovu prvotno ni bila urejena za popravilo vagonov in lokomotiv, marveč za izdelavo delov za mostove in podobno. Šele po sklepu pogodbe z našo državo se je nekako preuredila za popravilo vagonov.

Mladenović je pregledal samo 30 vagonov. Nato je moral prevzemati po raznih krajih Češkoslovaške nam posojene vagon. Kmalu pa je bil brzojavno poklican v Belgrad. Ko se je vrnil, je sestavil na podlagi svojih beležk podrobno poročilo o izvršeni reviziji. Mladenović je danes pri osebnem zaslišanju izpovedal približno isto. Odločno je izjavil, da je Gut vprico njega pristal na 30 odstot. popust od vsega dolžnega zneska. Na Mladenovičevem revizijskem poročilu ni nobene rešitve. V zaščito naših interesov se ni storil noben korak. Medtem in predno se je vrnil Mladenović v Belgrad, se je v Belgradu izvršila likvidacija spora na ta način, da se je tvrdki priznalo vse, kar je zahtevala. Zanimivo je, da odbor tega revizijskega spisa ni takoj prejel, ampak šele na posebno zahtevo. Prihodnja seja bo jutri.

-0-

Posl. dr. Kulovec za zaščito našega kmetijstva.

Belgrad, 14. julija (Izv.) Dopoldne se je vršila zadnja seja odbora finančnega odbora, ki je razpravljala o avtonomnem carinskem tarifu. Na seji so se prečitala pisma raznih gospodarskih in industrijskih društev proti obstojem carinskim postavkam. Generalni ravnatelj za carine g. Šmid in še nekateri strokovni referenti glavnega ravnateljskega za carine so podrobno pojasnili te zahteve. Odslek se je z nekaterimi zahtevami gospodarskih društev strinjal in bo v plenumu fin. odbora stavljal konkretne predloge. Vlada večina je večino teh zahtev odbila.

Večja debata se je razvila o odredbi ministrskega sveta, s katero se razveljavlja odredba o carinski zaščiti naših agrarnih produktov, to je carinskih postavk na uvoz tujih kmetijskih izdelkov. Na ta način se zopet dovoljuje uvoz cerealijske celotne mase in drv. Ta odredba je prišla v času, ko je stopil v veljavo avtonomni carinski tarif, ki ima namen ščititi naše kmetijske proizvode pred uvozom iz tujine. Glede tega vprašanja se je razvila debata. Prvi je govoril demokrat Sečero v, ki je predlagal, da se zaščitne postavke obdržijo. Radikal Oto Gavrilović je govoril proti. Posl. dr. Kulovec je najprvo odgo-

varjal na izvajanja predgovornikov, ki so trdili, da je to samo domišljanje, ako govorimo o pasivnih krajih. Zlasti da Slovenija ni pasivna, ker ima industrijo, ki krije pasivnost v žitu. Če je bila celo Češkoslovaška prisiljena svoje kmetijstvo zaščititi, je to gotovo še bolj potrebno pri nas. Toda to vprašanje se mora urediti tako, da se upoštevajo pasivni kraji, da ne bodo ti kraji imeli v kmetijski državi mnogo dražjega življenja, kakor bi moralo biti z ozirom na žitno produkcijo. To bi vplivalo na drugo produkcijo, ker bi jo znatno podražilo. Zato mora država urediti prevozno politiko tako, da dovoli za pasivne kraje prevozne olajšave. Sedaj je tako, da je prevoz žita iz Amerike k nam cenejši, nego iz Banata v Dalmacijo. Davidovičeva vlada je to vprašanje pričela in bi ga tudi končala, da se ne bi pričela tista žitna črna gonja, ki je našim krajem neizmerno škodovala.

Poslanec Sečerev se strinja s Kulovečevimi izjavami in je predlagal resolucijo, da se pozove vlada, da zaščiti kmetijstvo z uvoznimi carinami, da pa obenem s primernimi železniškimi tarifi poskrbi, da pasivni kraji ne bodo oškodovani. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Srbski glas o razmerah v ljubljanski občini in v Sloveniji sploh.

Belgrad, 14. julija (Izv.) »Radikal« ponaškuje iz »Obzora« članek o stanju v ljubljanski občini in v zapostavljanju glavnega mesta Slovenije. Temu članku dodaja sledeč značilen predgovor:

»Prinašamo ta članek zagrebškega »Obzora«, iz katerega se vidi vso neresno in zločinsko zadržanje naših upraviteljev napram glavnemu mestu Slovenije in Slovencem v Ljubljani. Belgrajsko časopisje popolnoma neresno obvešča našo javnost glede Slovenije. Posebno slika SLS, stranko dr. Korošca, kot proučevalno in separatistično stranko. Resnica je ravno nasprotna. Slovenski »liberalci« so ljudje, ki so pod tujim jarmom stalno paktirali z Nemci in vlado, dokler ni Avstrija uvedla splošne volivne pravice. Ko so zmagali tako-

zvani »klerikalci«, so bili »klerikalci« za časa tujece predstavitelji narodnega pokreta, takozvani »liberalci« pa so bili nemškutarji, kakor pravijo Slovenci. Ko so izgubili nemški gospodarski oblast, so takozvani »liberalci« iskali nove gospodarje v Belgradu, da se jim ponudijo v službo. Tako so bili ti ljudje navdušeni za monarhijo in dinastijo, za narodno in državno edinstvo. Na ta način se jim je dala Slovenija za pašaluk, v katerem vlada ta gospoda že vrsto let. Korošec in njegova stranka, ki ima za seboj tri četrtine Slovencev, pa se na vse mogoče in nemogoče, dovoljene in nedovoljene načine pritiskata k tlom, da bi se njena moč razbila in oslabila. Slučaj z Ljubljano lahko služi kot priročna ilustracija tega žalostnega stanja.«

Predavec, da podpira Pavla Radiča v njegovi akciji proti Nikiču.

Velika malomarnost.

Belgrad, 14. jul. (Izv.) Pred štirimi tedni je notranji minister določil nekaj podpore za pogorele v Prigorici. Izplačila in nakazila pa ni od nikoder. Posl. Škulj je osebno poizvedoval, zakaj se podpora ne izplača. Vzrok je v tem, ker akt še vedno leži nepodpisan v ministrstvu. Nadaljnje podpore za Slovenijo so neznatne, ker gredo glavni krediti v Vojvodino radi poplavi.

Belgijski pooblastilni zakon.

Bruselj, 14. julija. Boj angleške in ameriške finance proti franku je vztrajen in uspešen. Po zadnjem Caillauxovem uspehu v Londonu je belgijska in francoska valuta proti pričakovanju javnosti zopet padla. Ta pojav je pa manj iznenadil finančne in politične kroge, ki so si že na jasnem, da sledi vsaki akciji, ki bi mogla ugodno vplivati na frankovo veljavo neposredno in precizno protipoteza angleške in ameriške visoke finance. Kam ta boj vodi in kje ima svoje prave vzroke, je težko reči, obe državi Francija in Belgija morata vse storiti, da preprečita nadaljnje uničevanje svojega denarja in notranje nemire.

V tem tonu je govoril ministrski predsednik Yaspas o zadnjem padcu franka: Padec franka in vznemirjenje sta popolnoma brez podlage. Ne opravičuje jih niti gospodarsko, niti finančno niti politično stanje v državi. Prav nič se ni zgodilo, kar bi moglo motiti narodno gospodarstvo. Antverpenska luka je po ogromni stavki začela delati in letine so izredno bogate. Ravnošesje proračuna smo zasigurali vkljub in proti porastu inozemskih valut. Po vsem tem moramo biti prepričani, da država ni v nevarnosti.

Da bo na vedne intrige mogla vlada sproti odgovarjati z varnostnimi in preventivnimi odredbami, je predložila zbornici pooblastilni zakon za 6 mesecev.

Zakon pravi med drugim: »Da bo mogoče izpeljati finančno obnovo in pripraviti stabilizacijo valute, lahko kralj v dobi 6 mesecev podvzame vse tiste korake, ki jih smatra potrebnim za izboljšanje določb o kroženju bankovcev, za preprečenje inflacije in za povrnitev kapitalij, ki so vsled izrednega finančnega stanja pobegle v inozemstvo.

V isti namen more kralj najeti posojila. Kralj sme izpremeniti statute državne banke, kolikor so izpremembe potrebne za goraji namen. Dalje se kralju dajejo pooblastila glede pogodb na zlati bazi, glede odredb proti razširjanju vesti, ki škodujejo državnim financam, glede odredb o omejitvi luksusa. Kralj more v tem času izpreminjati carinske postavke in davke, v kolikor je to potrebno, da država ne bo trpela na dohodkih, če bo valuta še padala.

Ker ima vlada v zbornici ogromno večino in so izjemni zakon izdelale vse koalicijske stranke sporazumno, je gotovo, da bo zbornica zakon po kratki razpravi sprejela. To dejstvo bo vplivalo tudi na glasovanje v pariškem parlamentu, zlasti na socialistične stranke, ki bodo težko drugače glasovale kakor njihovi tovariši v Belgiji. Ta moment je odločil, da je Caillaux sklenil predložiti svoj pooblastilni zakon šele v petek.

Bruselj, 14. julija. (Izv.) Pri razpravljanju o zakonskem načrtu za polnomočje kralju na nočni seji zbornice je govoril minister Hyman, da vlada s tem zakonom še vedno misli ostati na stališču ustave. Sodna oblast bo čuvala nad tem, da bodo ukrepi vlade v skladu z vsemi zakoni. Zakon o tisku bo še nadalje v veljavi. Minister Yaspas je izjavil, da bodo interpelacije v parlamentu dovoljene še nadalje in da vlada ne misli odrediti nobenih novih davkov. Zakon je bil nato pri prvi razpravi sprejet. Druga razprava se bo vršila v četrtek.

Bruselj, 14. julija. (Izv.) Generalni svet socialistične stranke se je izrekel 738 proti 10 glasovom za sprejetje zakonskega predloga, ki daje kralju posebno polnomočje za podpiranje franka.

15 smrtnih obsodb v Smirni.

Carigrad, 14. 7. (Izv.) Včeraj popoldne so objavili razsodbo o obtožbi proti zarotnikom proti predsedniku angorske republike Kemal paši. 13 navzočih obtožencev je sodišče obsodilo na smrt. Med obsojenci so najodličnejši mladoturki: bivši minister Sikri in bivši načelnik policije Djambulut, dalje pet opozicionalnih poslancev. Dva odsotna obtoženca sta tudi obsojena na smrt, namreč

znani voditelj mladoturkov Kemal in prejšnji generalni guverner Abdul Kadir.

13 smrtnih obsodb so po načrtu danes že izvršili in sicer v Smirni. Veliko obtoženih članov opozicije je oproščeno. Proti voditelju opozicije Reuf bej so proces izločili. Ta proces se bo vršil v Angori istočasno s procesi proti prejšnjemu finančnemu ministru Djavid in drugim mladoturkom.

Dva neprijetna pa potrebna gosta v Parizu

Pariz, 14. julija. Likvidacijo nesrečne maroške vojne naj manifestira obisk maroškega sultana in prihod španskega diktatorja v Pariz. Oba obiska sta francoski javnosti kakor tudi levičarsko orijentirani vladi ravnotako neprijetna kakor potrebna. Dočim je prisotnost maroškega sultana samo potrebna manifestacija francoskih varuških pravic proti najnovejšim italijanskim in angleškim aspiracijam in zahtevam, je Primo de Rivera prišel podpisat maroške pogodbe. Te pogodbe so samo izpopolnitev tistih pogodb iz

predvojnih let in same izrečno ugotavljajo, da nočejo prejšnjih pogodb v ničemer izpreminjati. Pogodbe podrobno določajo meje med španskim in francoskim delom maroških kolonij, stražo obali in obmejni promet.

Pri prihodu in sprejemu obeh oblastnikov je pariška ulica dala duška svoji nejevolji proti predstavnikom reakcionarstva. Dasi so vpili in žvižgali le nekateri »komunisti« kakor pravijo uradni poročila, je vendar dovolj, da sta moža zvedela, da Evropa pravilno ocenjuje njuno delo v domačiji.

Poplave tudi v Italiji.

Rim, 14. julija. (Izv.) Okolica Tivolija je kovnih organizacij, ki se vmešavajo v zadeve Aniene in povzročila po polju in v vrtovih ogromno škodo. Še več škode pa je napravila voda pri zgradbi električne centrale za Rim. Odnosila je vse jezove in začasne naprave pri graditvi. V Fiozzi je mnogo hiš pod vodo. Telefonske in telegrafske naprave kakor tudi železniške zveze so pretrgane. Plazovi so se vsuli na železniško progo in zaprli pot. O velikem neurju poročajo tudi iz Neapla, kjer se je utrgal oblak. Po vsej okolici je dež napravil ogromno škodo. Na več krajih se je pogreznila zemlja.

POLJSKA IN JUGOSLAVIJA.

Varšava, 14. 7. (Izv.) Prihodnje dni se prične pogajanja o poljsko-jugoslovanski prijateljski pogodbi. Za pogodbo so se izvršile že daljše predpriprave, tako da je upati, da bodo pogajanja hitro napredovala.

SOLUNSKO VPRAŠANJE.

Atene, 14. (Izv.) Te dni pride sem jugoslovanska delegacija za jugoslovansko-grška pogajanja, ki se bodo takoj pričela. Glede jugoslovanske proste luke v Solunu se je dosegel načelen sporazum. O tem se bodo sklenile tri konvencije: o prometnih zadevah v prosti coni, o carinskih tarifih in sanitetnih odredbah.

BOLGARSKO-TURŠKE POGODBE.

Sofija, 14. 7. (Izv.) Bolgarski poslanik v Atenah bo odpotoval v Angoro, da predloži turškemu zunanjemu ministru v podpis ratifikacijske listine o konvencijah, ki sta jih bolgarski in turški parlament sprejela. Poleg prijateljske pogodbe bo bolgarski odposlanec sklenil tudi začasno konvencijo, ki bo vsebovala klavzulo največje ugodnosti. Ta konvencija bo ostala v veljavi, dokler državi ne skleneta trgovske pogodbe.

ODPUŠČENI ŽELEZNIČARJI V NEW-YORKU.

Newyork, 14. julija. (Izv.) Ker je rok za končanje stavke podzemskih železničarjev potekel, so podjetniki odpustili 1688 železničarjev.

New-York, 14. julija. (Izv.) Podjetniki podzemeljske železnice nameravajo tožiti štrajkujoče delavce radi izgube, ki so jo imeli vsled stavke v znesku 239.000 dolarjev. Od sodišča zahtevajo, da prepove obstoj strokovnih organizacij, ki se umešavajo v zadeve podjetnikov.

SMRT V OGNJU.

New York, 14. julija. (Izv.) Snoch je izbruhnil požar v nekem hotelu mesta Bainesfalls (New-Y). Od 48 gostov in 40 nastavljenecv so trije našli smrt, 11 je bilo ranjenih, 9 oseb pa še pogrešajo.

Državotvorno delo radikalov in radičevcev.

Belgrad, 14. jul. (Izv.) Danes se je vrnil v Belgrad zunanji minister Ninčić. Takoj je obiskal predsednika Uzunovića in ga obvestil o uspehih svoje avdience. Nato pa je imel dolge konference z raznimi uglednimi voditelji radikalne stranke. Posvetovanja se bodo nadaljevala, nakar je pričakovati nekoliko živahnjega razpleta položaja. Tekom današnjega dne ni bilo nobenih sprememb. V Belgrad je prispel predsednik Radičeve stranke

Za avtonomijo Ljubljane.

Izmed nešteti grehov, ki jih ima SDS na svoji vesti, je pač eden najtežjih ta, da je odžrla Ljubljani avtonomijo, samo zato, da je mogla v obliki gerentskega sveta, ki ga tvorijo njeni eksponenti, zagospodovati na našem magistratu. Znano je, na kak nepošten in v zgodovini slovenskih strankarskih bojev doslej nezaslišan način, s pomočjo intrig, hujškanja in nasilja, je to dosegla.

Spominjamo se iz davnih dni govora, ki ga je imel rajni dr. Tavčar o priliki nekih občinskih volitev. ... In pa možje Ljubljancini, avtonomne pravice Ljubljane treba braniti kakor sveto ognjišče. ... In na županski stol bele Ljubljane sme sedeti samo mož, izvoljen po vaši svobodni volji. ... Danes bi se moral dr. Tavčar v grobu obrniti od žalosti, kam je Ljubljana po sedmih letih samostojne države Slovencev prišla in kam je prišla liberalna politika na Kranjskem pod tistimi ljudmi, ki so prevzeli njegovo politično dediščino.

Karakteristikum takozvane samostojne demokratične stranke je, da stoji dejansko v ravnam nasprotju s svojim programom in s tem, za kar hoče veljati. Proglasa se za svobodomiselnost, demokratičnost, naprednost, v resnici pa je njena kratka zgodovina začrtana z dolgo vrsto samih činov reakcionarstva, nedemokratičnosti in nazadnjaštva. Tako tudi v pogledu Ljubljane. Namesto da bi SDS branila avtonomijo Ljubljane, jo pa vidimo v vlogi njenega grobokopa. In pri tem ima »Jutro«**»** še drznost trditi, češ SDS je najmočnejša ljubljanska stranka, in ne izprevidi, da s tako trditvijo samo povečuje sramoto, ki pada na njeno glavo. Če bi bila SDS res najmočnejša stranka v Ljubljani, potem bi bila toliko večja njena dolžnost, da se zavzame za avtonomijo Ljubljane, ne pa da proti njej ruje!

Te dni smo brali po časopisju neke izjave šefa ljubljanskega gerentstva dr. Puca, ki naj bi vzbudila vtis, kakor da je on pravzaprav proti svoji volji na tem mestu oziroma da ni pričakoval, da bo moral gerentsko breme tako dolgo nositi na svojih ramenih. Logično bi potemtakem bilo le, ko bi dr. Puc to breme, ki mu po njegovih zatrilih vrhu tega še materijalno škoduje, odložil. Zakaj tega ne stori? Gotovo bi to vse svobodoljubno ljubljansko meščanstvo, ki je radi sedanjega protustavnega stanja ogorčeno, s simpatijami sprejelo. In kar bi bilo g. dr. Puc tudi sicer, v interesu njegove nadaljnje politične kariere priporočljivo. To samo tako mimogrede omenjeno in pa z dobrim namenom, ker je g. dr. Puc sicer osebno simpatičen in zatrjujejo o njem ljudje, ki ga bližje poznajo, da se tudi po svojem mišljenju v marsičem prijetno razlikuje od ostale samostojno-demokratične generalitete. V ostalem nas seveda interesi g. dr. Puc nič ne brigajo in je njegova stvar, da stori, česar ne more opustiti.

Hoteli smo samo poudariti, kar je logično in dosledno. In kar bi morala izvajati tudi SDS, ako bi bila logična in dosledna. Kar pa žalibog ni. Najmanj pa njeno glasilu, ki zagovarja sistematično pravico gerentstva s trditvijo, da je njegovo gospodarstvo boljše kot od izvoljenega občinskega zastopstva. Mar je bilo pričakovati, da bo »Jutro«**»** nasprotno priznalo? Tudi španski režimski listi na primer zatrjujejo, da je na Špankem pod diktaturo boljše kot pa pod parlamentarno vlado, na kar je že neki angleški list dobro pripomnil: Mar pa to kaj opravičuje diktaturo?

In kaj pa sploh opravičuje ljubljansko gerentstvo? Zakaj je Ljubljana oropana svoje avtonomije in še tako dolgo povrh? Zakaj se ne razpišejo občinske volitve? Jemati Ljubljani njeno avtonomijo, prikrajševati ljubljanskemu meščanstvu njegove meščanske pravice, postaviti Ljubljano pod kuratelo in na našem magistratu namestu parlamentarne ljudske vlade etablirati strankarski absolutistični režim, to ne gre.

Ljubljana tirja svoje pravice. Ni je pravne podlage, ki bi opravičevala, da se naša občina stavlja pod izjemno stanje, da se ji omejuje njena svoboda, ona tudi noče biti upravljana, ona se hoče sama upravljati. Težke skrbi ima Ljubljana in velika, važna vprašanja čakajo rešitve, ki se jih more lotiti samo legalno izvoljen občinski svet, pooblaščen od meščanstva in odgovoren meščanstvu za svoje delovanje. Zato pa moramo odločno zahtevati od vlade, da nemudoma razpiše nove občinske volitve, da pride Ljubljana spet do svoje avtonomne uprave, in tej zahtevi se mora pridružiti vsak, ki sta mu čast in blagor slovenske metropole kaj pri srcu in ki ima v ostalem sebi kaj svobodnjakega in demokratičnega meščanskega čuta.

Posl. Škulj za zaščito naših obrtnikov.

Belgrad, 14. jul. (Izv.) Ministrstvo za javna dela je odredilo da smejo načrte za razne stavbe izdelovati samo inženirji in še to samo v to pooblaščen. S tem bi bili silno prizadeti naši obrtniki, razne obrtne šole pa bi bile naravnost uničene. Posl. Škulj je osebnostno interveniral pri trgovskem ministru Krajaču, da bi se na kak način preprečila izvršitev te navedbe. Trgov. minister je takoj podvel krepko akcijo proti nameravanemu monopoliziranju.

„Spokorniki“.

Svetla je zgodovina Slovencev po prvem katoliškem shodu. Val mladosti, brezmejne vere v lepšo bodočnost, val trdnih načel in trdnega programa je objel slovenski narod in položili so se temelji za stoletja. Ljudstvo se je dramilo in začelo graditi vseslovenski dom lastne kulture, lastnega gospodarstva, lastnega političnega življenja. In postavilo si je bratnik v brambo proti vsem, naj pridejo kadar koli in od koderkoli. Kaj pa so delali predhodniki sedanje SDS? Nič manj sramotne vloge jim ne bo pripisal politični zgodovinar kot v času po vojni. Poleg majniške deklaracije bo za slovenski narod pred vstopom v novo državo izhodna točka zmaga ljudstva nad zvezo zlaganega liberalizma in naprednjaštva z Nemci v bivšem deželnem odboru. Ko so ljudski zastopniki enkrat za vselej razkrinkali njegovo narodnjaštvo in naprednjaštvo! In kaj so delali, da pomagajo ljudstvu gospodarsko? Prepovedano zborovanje dr. Kreka v Ljubljani. Ko je začel plesti prekrasni venec sedaj tako močnega slovenskega združništva, je najmarkantnejši odgovor, če izvzamemo »plemenito«**»** tekmo »junaške«**»** agromer-kurske dobe. In kaj so delali, da dvignejo slovensko ljudstvo narodno-kulturno? St. Viški zavod, prva slovenska gimnazija, ovire pri ustanavljanju in napadi na njeno delovanje, prosvetno delovanje kat. duhovščine, ustanavljanje društvenih domov, delovanje kat. akademičnega naraščaja in »plemenito«**»** streljanje lažinarodnjaštva in lažnaprednjaštva na te ustanove, na to delovanje, s krogliami smešnih namigavanj na farovski kuharice daje odgovor s poraznimi dokazi. No, nekaj so se postopoma naučili. Ut aliquid videatur in da ne bi bili popolnoma potisnjeni ob steno in v pozabljivost, so začeli s konkurenco in ustvarjati malenkosti...

Volk spremeni sicer dlako, a nravi ne. Slovenski narod je še drgetal od navdušenja v borbi, ko sta njegove gore zelena lista dr. Krek in dr. Korošec klicala v novo dobo: Dvignite glave, saj približalo se je vaše odrešenje! Ko je utrjena vera v svobodni narodni razmah izpovedala svoj credo v novo jugoslovansko državo. A zli mefitovski duh je moral začeti ponavljati staro vlogo od kraja. Zavrnjen od ljudstva je začel mešetariti po Belgradu za ceno oblasti, katere mu slovenski narod ni hotel dati za nobeno ceno.

Za ceno oblasti je zatajilo naše demokratstvo Slovenijo in postalo bolj srbsko kot Srbi sami. V programatičnih oglaših je Čankarjev jezik proglasilo za dijalekt. Svojemu denarju je zahtevalo desetkratno ponižanje. Slovence je med Srbi z vsemi silami proglasilo za protinaroden, protidinastičen in protidržaven element, našo Slovenijo pa za legio prevratnikov kot da ni imela za seboj 1500 letne zgodovine slovenskih ciljev! Slovenski liberalizem, organiziran v SDS, si je v lastni narodni državi postavil zgodovinsko redki spomenik denunciranja celega, lastnega naroda v narodni državi, samo da v skrajni servilnosti s tujo pomočjo zavlađa nad svobodnim narodom! »Demokratska«**»** stranka je s satansko slastjo maščevalnosti preganjala slovensko uradništvo, preganjala belo Ljubljano, preganjala slovenske župane, občinske odbore, industrijo, denarne zavode, kulturne institucije in se ni ustrašila niti pred — slovensko univerzo!

Čas vladanja je prešel, a narod je ostal, zlagane fraze so se razblinile v nič. »Jutro«**»** je začelo zopet peti slovensko pesem in Pribečevič mu je dovolil celo vseslovansko. Bivši predsednik SDS dr. Kukovec izjavlja po Mariboru, da mu je jasno, da do resnično demokratičnega javnega življenja pridemo z lastno močjo in sedanji predsednik SDS dr. Žerjav pošilja časopisom popravke, da ni glasoval za centralizem, piše po »Domovini«**»** članke, da je kompetenca ustavno garantiranih upravnih samouprav večja kot ona deželnih odborov z zakonodajno močjo in demokratski organi pišejo o federativni ureditvi države, ne da bi drugi se istočasno ne zmotili smešiti celo avtonomijo!

Naše stališče k tem spokornitvam je povsem jasno, ker jim enostavno ne verjamemo. Kdor ni imel srca za slovensko ljudstvo pod Avstrijo, kdor ga ni imel v vladi v Belgradu in Ljubljani, ga ima še manj v opoziciji. Smatramo pa za zgodovinsko nalogo slovenske javnosti, da neusmiljeno izžge to rano na svojem telesu, brez usmiljenja razkrinka delovanje SDS zlasti v novi državi.

Prelepa je Slovenija in prepošten je naš narod, da bi kdo še trpel na njem to bolezen in prekrepi so dokazi preteklosti, da bi normalni človek verjel v spokorjeno bodočnost SDS!

VSTAJA V PERZIJI.

Pariz, 14. julija. (Izv.) »Chicago Tribune«**»** poroča, da vodi vstajo v Perziji v mestu Chorrassa nečak sedanjega šaha, ki se hoče maščevati radi tega, ker so mu odrekli neko visoko mesto v armadi.

PROTI TIHOTAPSTVU Z ALKOHOLOM.

London, 14. julija. (Izv.) Snoči je prispel v London brigadni general Andrews, ki prihaja v imenu ameriške vlade, da z angleškimi uradnimi krogi sklene primerne dogovore glede zatiranja tihotapstva z alkoholom v Ameriko.

Kateheti bodo poučevali dalje

Belgrad, 14. jul. (Izv.) »Jutro«**»** je pred par dnevi priobčilo alarmantno vest, da je ministrstvo za prosveto odredilo glede ljudskih šol v pogledu verouka, da smejo kateheti verouk poučevati le na tistih šolah, kjer so katehetska mesta sistemizirana, drugod bodo pa poučevali verouk ljudskošolski učitelji. Posl. Škulj se je takoj informiral pri prosvetnem nadzorniku dr. Lončarju in velikem županu Baltiću, kaj je na stvari, pa ni bilo nikomur o tem nič znanega. Poslanec Škulj se je nato o zadevi informiral pri prosvetnem ministrstvu, kjer nikdo ne misli na odredbo, ki bi nasprotovala § 5. šolskega zakona in je iz jasnih razlogov neizvedljiva.

Debata o davčnem zakonu.

Belgrad, 14. julija. (Izv.) Na današnji seji davčnega odbora je fin. minister predložil novo besedilo čl. 21., ki naj uredi način, kako se določi višina čistega katastrskega donosa v tistih krajih, kjer kataster obstoja, in kako se bo v tem pogledu postopalo v tistih krajih, kjer katastra sploh še ni, kakor v Črni gori in v Srbiji. Nova stilizacija govori o vzornih okrajih in vzornih posestvih, ki naj bi služila v svrhu določitve čistega katastrskega donosa za pokrajine, oziroma skupine poglavarstev, ki so slična po podnebnju itd. To delo bi izvršila posebna komisija. Stilizacija je silno nerodna in nerazumljiva. Zato je opozicija nastopila proti njej. Ker so tudi nekateri člani vladne večine izrazili svoje pomisleke, se je seja po dveurni debati prekinila in se bo jutri razprava ponovno nadaljevala.

Akcija proti albanskemu poslaniku.

Akcija proti novemu albanskemu poslaniku Cena Begu se nadaljuje. Cena Beg je bil član časnege narodnega predstavništva, torej naš državljani, ki je v Albaniji bil tudi minister za notranje zadeve in je tudi v ozkih zvezah s predsednikom Albanije. Očitajo mu, da je on izigral našo državo v prilog Italije. Poslanec Božović je priobčil odprto pismo na ministra za zunanje zadeve dr. Ninčiča, katerega vprašuje, kako je mogel postaviti kralja v tako situacijo, da sprejme roko Cene Bega. Poslanec obljublja, da bo priobčil dokaze, ki onemogočujejo Ceno Bega kot poslanika v Belgradu.

Beleške

»Lajna o avtonomiji«**»** je zadnji »Jutrovc«**»** argument na naš članek »Kvišku glave«. V svojem pristnem tonu pravi, »da razven par brezvestnih klerikalnih bedakov se v državi živ krst več ne zmeni za to vprašanje, da so to perverzni nazori... da so veliki časi v SLS našli pritriljave in degenerirane judi...«**»** Odkrito povedano, da drugačnega odgovora od »Jutra«**»** nismo pričakovali, ker z »degenerirane in pritriljave«**»** stami morejo priti samo taki odgovori. »Jutro«**»** namreč ne bo priznalo iz lastnih vrst, da je ideja samoodločevanja narodov v naši državi tako močna, da je celo njegova sestra cejska »Nova doba«**»** zapisala — po »Jutru«**»** — hiperperverzni nazor o federativni ureditvi države in da njegov bivši ljubljeneč dr. Kukovec izpoveda — po »Jutru«**»** — perverzni nazor o lastni moči, s katero le pridemo do resnično demokratičnega življenja, to je slovensko samoodločevanje! »Jutro«**»** tudi ne bo priznalo, da je ravno sedaj Žerjav začel razmišljati v »Domovini«**»** o samoupravah, ki bodo imele večjo kompetenco kot bivši deželni odbori! »Jutro«**»** je sicer pozdravilo glas »Prekmurska Prekmurc«**»** — seveda — ker je šla nova stranka proti »klerikalcem«**»** »Jutro«**»** tudi ne bo priznalo razpoloženja med hrvatskim narodom v Bosni in Hercegovini. Pa tega tudi ne pričakujemo! Ljudi, ki žonglirajo v opoziciji s širokimi samoupravami in celo federacijo, ne bo, ko se bo to vprašanje končno uredilo, sploh zraven.

»Jutro«**»** in Ljubljana! SDS je razpuščila občinski svet ljubljanski, ker jo je jezila zgodba o celniku, ko se je Žerjavov volivni red praktično uporabil! SDS je bila, ki je razpisala volitve na 8. II. 1925, ravno na dan državnozbornih volitev, da bi si z zvijačo priborila ljubljanski mandat! SDS je bila, ki je te volitve odgodila, SDS je bila, ki je postavila sedanji gerentski svet v sporazumu z radikali! Seveda ljudje, ki poročajo v Belgrad, da so na Vidovdan streljali v Ljubljani »klerikalce«**»** in ne orjunaše, ne morejo drugače kot da zapišejo, da so klerikalni voditelji v strahu pred sodbo ljubljanskih volivcev skupno s svojimi zavezniki zadnje leto neprestano intrigirali proti razpisu občinskih volitev. Mi smo povdarili ponovno: Z judmi, ki jim je laž princip, je nemogoča vsaka debata in to ponavlja danes znova z nami cela Ljubljana!

»Pašić piše pismo...«**»** Iz Karlovih Vary je dal Pašić povelje, da se sme marširati z radikalne strani na »junaški mejdane ob priliki belgrajskih občinskih volitev samo z eno listo. In deca Bobić in Maksimović sta se vdala in išče se kandidat. Poučeni krogi trdijo, da je ta preobrat nastopil radi tega, ker hočejo radikali po zgledu ljubljanskega dr. Dimitrija Puca tudi belgrajsko občino depolitizirati...

»Borba v HSS, Zagrebški krogi borbo v HSS tomačijo takole: Nekateri člani vodstva, ki so ostali brez mandata, hočejo volitve. Dr. Maček in Predavec sta zakrivila, da je stranka 1. 1924 prišla v prekretni položaj, a po Nikčevići zaslugi je došla do sporazuma. Nikčević je pristal na radikalni centrum, Maček in Predavec pa sta se pridružila Pavlu Radiću, ki da se nagiblje k Pašićevi skupini. Odtod borba proti Nikčević in napadi Radića proti Uzunoviću v nadi, da se na jesen Radićeva dinastija znajde pod Pašićevo streho. »Jutarnji list«**»** to dementira zlasti iz razloga, ker še ni razčiščeno vprašanje korupcije.

Francosko-angleška pogodba.

V največjo stisko je Franciji posvetil žarek solnca. Pogodba, ki jo je sklenil Caillaux v Londonu, je zelo ugodna.

Jutri bo Caillaux zahteval izredno zaupnico in pooblastila za regulacijo financ v sličnem obsegu, kakor jih je že dobila belgijska vlada. Ali bo zmagal? Konstitucija zbornice govori proti. Caillaux bo vsekakor kazal na uspeh v Londonu in precedens v Belgiji. In parlamentarne počitnice ne dovoljujejo dolgih debat. Te okoliščine bodo pomagale francoski vladi in pa dejstvo, da je dežela dejansko že v največji sili in nima prav nobenega razloga zakrivati si lastno nesrečo ter jo povečavati z novo krizo.

Caillaux smatra pooblastilni zakon za predpogoj, da more sploh resno nadaljevati sanacijsko delo. To njegovo zahtevo potrjuje tudi dejstvo, da je takoj po sklenitvi pogodbe francoski frank v Londonu padel na 192. Tudi kaj so se konkurenčne intrige pokazale pač dovolj očitno.

Londonška pogodba pomeni gotovo prvi odločen korak k ozdravljenju francoskih financ. Če bo imela še prorokovane učinke v Ameriki, in bodo Francozi pokazali vsaj nekaj več discipliniranosti in poštrevovalnosti, je frank iz vode.

Ves francoski dolg, ki je predmet zadnjega dogovora med Caillauxom in Churchillom, znaša 633 milijonov angleških funtov. Obrestuje se po 5 odstotkov. Ker se s sedanjo pogodbo dolg dejansko zniža za 60 odstotkov, mora Francija plačati v 62 letih 260 milijonov funtov. Najvažnejša pridobitev je delni moratorij za prva leta. Anglija je vedno zahtevala, da mora Francija že v prvem letu plačati 12 in pol milijona funtov. Sedaj se je ta znesek znižal na 4 milijone. Izplačevalo se bo v polletnih obrokih vsakega 15. septembra in 15. marca. Francija mora del plačila, ki pa ne sme znašati polovice obroka, vsak obrok odložiti za 3 leta. Mora pa to naznaniti 90 dni pred zapadlostjo.

Za Caillauxa je londonška pogodba velik uspeh. Poleg manjših obrokov, nizke obrestne mere je dosegel tudi to, da se je Franciji v posebnem spremnem pismu priznala pravica po izpremembi pogodbe, če bi nemška reparacijska plačila Franciji izostala. Francija dalje lahko zahteva revizijo pogodbe, če bi previsoka plačila ogrožala stabilizacijo kurza franka. To določilo pomeni, da bodo angleške banke, ki so sedaj delovale na padcu franka imele interes, da se frank dvigne in drži, ker sicer Anglija ne dobi plačil. Francija si je dalje izvajala možnost, da si odkupi zlati zaklad 53 milijonov funtov, ki ga je med vojno odstopila Angliji.

V Parizu je zavladalo navdušenje, ko so prišla poročila o izvojevanih ugodnostih. Časopisje zatrjuje, da bo ta pogodba odločilno vplivala tudi na ureditev francoskih in angleških dolgov v Ameriki. Časopisje podčrta, da je Caillaux pripravil tudi vse potrebno za ureditev dolgov med obema državama bankama in imel v Londonu važen sestanek z angleškimi bančniki.

Pariz, 14. julija. Glede francoskega zlatnega zaklada je sprejet sklep, da prizna Francija Angliji in obratno dolg v zlatu 53 in pol milijona funtov. Ta dolg je brezobresten in se bo plačevanje uredilo s kasnejšimi dogovori. Francija se je obvezala, da bo vse Angleže, ki so med vojno utrpeli v Franciji kako škodo, odškodovala po istem merilu in načinu kakor svoje državljane. Isto obvezo je prevzela tudi Anglija glede prizadetih Francozov. Važna pridobitev za Francoze je določba, da ima Francija pravico zahtevati revizijo tega dogovora, če bi francoska odplačila Angliji presegala angleška odplačila Ameriki.

Washington, 14. julija. (Izv.) Državni zakladni tajnik Mellon je izjavil, da revizija francosko-ameriških pogodb o ureditvi francoskega dolga ni več zadeva njegove komisije, ampak se mora Francija, če hoče doseči kake izpremembe in olajšave, obrniti naravnost na kongres Združenih držav. Ameriška vlada pa tozadevno niti uradno, niti poluradno ni prejela ničesar.

VEČSTOMILIJONSKA TATVINA.

Inomost, 14. julija. (Izv.) Iz Kufsteina poročajo, da je bil od sobote do ponedeljka zjutraj izvršen vlom v železno blagajno mestne hranilnice, katero so oropali za 330 milijonov kron.

Kaj se godi doma

Poplave.

CELJE IN OKOLICA.

Vsled velikega deževja, ki je trajalo že v noči od sobote do nedelje in se s kratkim presledkom nadaljevalo tudi v noči od ponedeljka do torka, so vsi pritoki Savinje tako narasli, da so poplavlili celo okolico. Posebno so narasli pritoki Voglajna, Sušnica, Koprivnica in Košnica, tako da je vsa okolica v Zavodni, kakor tudi v Gaberjih in na Dolgem polju pod vodo. Ljudje se morajo prevažati na čolnih, ako hočejo priti v mesto. V cell okolici je udarila voda v kleti in napravila s tem velikansko škodo. Savinja, ki je narasla nad tri metre, ogroža celo Kapucinski most, čez kojega se sme hoditi le v najnujnejših slučajih, in pa tudi brv, ki veže okraj pri Stari grofiji z mestnim parkom. Mestni park sam, kakor tudi vrt pri Stari grofiji je ves pod vodo. Ravno tako je tudi zaprt dohod od Zavodne, kjer je Voglajna napolnila s svojimi vodnimi masami cesto, ki pelje pod železniškim mostom. Tudi v daljnji okolici Celja, t. j. v Storah ter v Sp. in Zg. Hudinji, na Tremerjih in v Gaberju je večinoma vse pod vodo. Voda, posebno pa Savinja, še vedno narašča in je pričakovati, da bo Savinja dosegla višino 4 m nad normalo. Nekako ob 8. uri zjutraj v ponedeljek so po Savinji pridrveli 4 splavi, od kojih sta se dva razbila, druga dva pa sta srečno vsled previdnosti stražnikov na Kapucinskem mostu splavala pod Kapucinskih mostom. Nevarnost je bila zelo velika, da se vsled sunka teh splavov most podere. Delo pri novi okolici šoli je seveda ustavljeno, ker je cela okolica na Dolgem polju pod vodo. (To poročilo, pisano v pondeljek dopoldne, smo prejeli radi velikih zamud vlakov šele v torek. Op. ur.)

Ogromna škoda radi poplav v teharški in šentlo-
vrenški občini.

Kakor smo že včeraj poročali, je izstopila Voglajna ob vsem svojem toku. Na Opeki pri železniški postaji je odnesla že pri lanskimi poplavi aj železniškega nasipa. Predvčeršnjim je pa odnesla Voglajna na istem mestu kar vse železniški nasip v dolžini trideset metrov. Voglajna teče sedaj od Prožinske vasi proti Storam po novi strugi, ki si jo je napravila čez njive.

Visoko ležeče posestvo Franca Gajka (Loškega) je v vodi. Voda je odnesla dva občinska mesta v Prožinski vasi in v Mostah. Krompir, žito, fižol je Voglajna odnesla z njiv z dobro zemljo vred in je nanosila na njive prod od železniškega tira. Tudi na Opeki pri Storam je vse pod vodo. Trpijo hiše in inventar. Istotako je pod vodo vsa teharška dolina in Čret do Celja. Ljudje take povodnji v tej kraji še nikoli ne pomnijo. Promet med Teharji in Celjem je po cesti popolnoma odrezan. Istotako med Teharji in Storam. Ljudje v tej kraji so radi te nesreče vsi potrti. Že itak slabi letni pridelki so sedaj izginiti z zemljo vred v valovih Voglajne.

LASKO.

Vsled trajnega deževja je Savinja v torek lefos prvič prekorčila svoje bregove, se razlila v topliški park in zaprla pot, ki vodi iz Laškega v Jagoče. Ogromno množino lesa prinaša ta voda, med tem se je opazilo tudi eno govedo. Strašno so narasli tudi pritoki Savinje, predvsem potok Lahomnica, da so posestniki ob nji danes morali svojo živino odstraniti pod kozolce. Vdrla je tudi v pritliče umetnega mlina g. Resnika v Marija Gradcu št. 2 in mu napravila večjo škodo. Savinja je zaprla tudi okrajno cesto Laško—Marija Gradec. Ogromna plast zemlje se je utrgala s hriba na Vertečah in zaprla prometno cesto Laško—Sv. Krištof—Rimske toplice. Vse vode še stalno naraščajo in grozijo večje poplave predvsem rodovitnim njivam v Radobljah, občina Marija Gradec. V občini Marija Gradec se je vsled plazov več hribov utrga-

lo in zemlja teh pomandrala in podsula polja v nižavi. Kmetje gledajo z obupom v bodočnost. Tako velika Savinja ni bilo že od l. 1901.

Eavnokar teče tridesetletnica velike neizgode, ki je zadela Laško; 24. junija 1896 se je nad Laškim utrgal oblak ter povzročil ogromno škodo v trgu. Oškodovani pa niso bili samo Laščani, ampak še tudi mnogi drugi, ker je ta dan v Laškem sejem. Te nesreče se prebivalci še živo spominjajo.

ŠKODA V TRBOVLJAH.

Po močnih nalivih v noči od ponedeljka na torek, ki so napravili mnogo škode, ko je voda trgala škarpe, odnašala zemljo itd., kar smo že poročali, moramo na žalost poročati o še težji katastrofi, ki je zadela našo občino v torek po zbesnelih elementih.

V torek ob 4. uri popoldne je pričelo po pol-dnevem presledku zopet deževati. Dež je padal tako gosto, da si misli, da je megleno. Posledice silne plohe so se pokazale takoj. Potok Trboveljšica je zopet narasel čezmerno, udaril na več mestih čez breg, ruval drevesa, odnašal zemljo kakor n. pr. pri g. Zagorcu, kjer je odnesel več kot polovico rodovitne njive, nasajene s krompirjem in drugimi pridelki. Pri tem gospodarju je bila v nevarnosti njegova enonadstropna hiša, ako bi se bila podrla pred meseci novozgrajena betonska škarpa.

V Globočaku se je zajela struga, ki vodi v Trboveljšico, in strah prebivalcev tega okraja je bil velik. Žalostno tuljenje rudniške sirene je klicalo na Vodo ljudi na pomoč. Voda struge od Derganca proti gostilni g. Zupanove je z velikim hrúščem in bobnenjem donala s hribov v dolino ogromno množino gramoza in kamenja, zamašila veliki obokani kanal čez cesto in je že udarila v stanovanja. Ves najživahnejši ni promet od te gostilne do vodenskega mostu je bil ustavljen. Cesta je bila drugi potok Trboveljšica in polna kamenja. Prišedši požarni brambi rudniške in trboveljske sta delali neumorno, da se kanal odpre in voda napelje v pravo strugo, kar se je pa srečilo šele ponoči z delavci, ki so bili najeti, da cesto za promet za silo očistijo. Gledalcev se je nabralo polno, med katerimi je neka žena rudarja tožila, da ji je voda odnesla kurnik z 10 piščanci, ki so jih v resnici danes našli mrtve med gramo-zom.

Največ škode je to neurje naredilo na dnevnem kopu Dobrna. Že v torek dopoldne okoli 8 ure je začel vleči plaz s tako naglico, da je v petih minutah zakril električni drog. Podrlo je tri poševne proge, nekaj mostov, tako, da je glavni promet ustavljen, zmanjšan pa mali promet. Zenske so dobile do petka dopust, t. j. za čas, da se proge ne otvorijo. Tudi na dnevnem kopu Neža je zalilo celo nižino kopa.

Danes so si vsi po neurju povzročeno škodo ogledali občinski zastopniki cestnega odbora.

Najbolj je prizadet trgovec g. Pavlin, ker mu je odneslo več metrov škarpe, tako da je bila delavnica krojača g. Šloserja, ki leži na dvorišču, v nevarnosti. Tesarji in drugi delavci zid. mojstra g. Ferencu pridno od jutra naprej podpirajo ostalo škarpo in nasip. Pomaga jim z dovažanjem lesa tovorni avto gasilcev. Pot, ki vodi k villi organista Ličarja, je voda izjedla, pri Gasilskem domu v Trbovljah, pri kopalnišču, kjer je zopet močno zadet g. Zagorc, itd. voda odnaša zemljo. — Včeraj je Sava odnesla splav, katerega so pripeljali kmetje po Savi v Trbovlje; ker ga še niso oddali rudniku, nosijo škodo sami. Drugače mali trboveljski potok je nenavadno narasel, ker je celo noč močno deževalo.

poti, da so avtomobili mogli počasi naprej. Poslopja ob bulvaru so bila okrašena s brezštevlnimi zastavami, z oken so visele preproge, v oknih pa tisočglava množica. Na strehah tudi visokih hiš se je trlo ljudi ki so iz višave gledali slikovite prizore. Stopnišče umetniškega instituta je izgledalo kot mravljišče in vzklikanje je bilo tu tako silno, da niti v tem oziru razvajeni čikaški meščani kaj takega še niso slišali. Kardinal-legat je množici vrgel poljub, nato pa napravil znamenjen križ, kar je ljudstvo sprejelo s frenetičnimi ovacijami. Nekateri so poklekovali, kar pa je bilo zelo nevarno, ker je spredaj stoječe policija potiskala nazaj. Toda nihče ni bil pri tem resno ranjen.

Končno je sprevod dospel pred katedralo Presvetega Imena, kjer je delegat in spremstvo izstopilo. V cerkvi se je kardinal-legat zahvalil za srečno pot ter molil za uspeh evharističnega kongresa. Okoli katedrale je nastala nepopisna gnječa, katoličan, protestant, žid, globoki verni in skeptik, žena in otrok, vse se je tu nakopičilo in le z velikim naporom je policija napravila prostor za nadaljnji sprevod. Kardinal-legat je nato ostal kot gost pri kardinalu Mundeleinu, medtem ko so se drugi kardinali podali v Drake-hotel.

Poročevalec zopet na drugem mestu opisuje vožnjo vlaka od Newyorka do Chicaga. Povsod, kjer je vlak obstal, je bila zbrana množica 40—50 tisoč glav. Na vseh teh postajah je policija napravila prostor za nadaljnji sprevod. Kardinal-legat je nato ostal kot gost pri kardinalu Mundeleinu, medtem ko so se drugi kardinali podali v Drake-hotel.

DONAVA ŠE NARAŠČA — VELIKA NEVAR-
NOST, DA SE PODEREJO NASIPI. — ŽELEZNI-
ŠKI PROMET SOMBOR—APATIN PREKINJEN.

Belgrad, 14. jul. (Izv.) Iz Sombora poročajo, da se je stanje po nasipih poslabšalo, ker neprestano deževje zelo otežuje delo na utrjevanju slabih mest. Neprestano veliko deževje ima za posledico, da voda neprestano raste. Včeraj je voda v Apatinu narasla nekaj nad 10 cm, v Beždanu pa za 6 cm. Stanje je povsod zelo kritično in vsak trenutek je pričakovati katastrofe. Nasipi stalno popravljajo z največjim naporom. Pri utrjevanju nasipov pomagajo vojniki, meščani, kmetje, sploh kdor more, z največjo požrtvovalnostjo in naporom pomaga. Dela se noč in dan.

Strokovnjaki mislijo, da nasipi tako dolgotrajnega pritiska vode ne bodo mogli dolgo vzdržati. Edino upanje je vpadanje vode, katero pričakujejo, ker se je opazilo, da v gornjih tokih voda upada. V Baranji delajo tretji obrambni nasip. Radi nevarnosti, da bi se nasipi podrli in da bi voda poplavlila polja in njive, so kmetje poželi vse žito, četudi še ni dozorelo.

Apatin, 14. jul. (Izv.) Danes ob 1. zjutraj je voda ponovno narasla za 4 cm. Ukrenilo se je vse potrebno, za slučaj katastrofe.

Belgrad, 14. jul. (Izv.) Vojni minister Dušan Trifunović in železniški minister Vasa Jovanović sta obšla vse kraje, kjer najbolj preti katastrofa. Ob 2. zjutraj je bil ob nasipih pritisk vode tako močan, da je voda 2 km od Apatina porušila nasip. Nevarnost je bila ogromna. Na kraj, kjer se je nasip porušil, so takoj prihiteli oddelki vojšta, ki so z največjimi napori začeli zasipavati udrtino, kar se jim je za silo posrečilo. Na ta

držale proti kardinalu, da jih blagoslovi. Nagovore sta imela tudi newyorški in irski kardinal, ker drugi kardinali niso zmogli angleščine. Skozi postaje, kjer vlak ni obstal, je pa vlak vozil počasi, tako da je legat tam zbrane množice blagoslavljal.

Irski kardinal O'Donnell je bil za kardinalom-legatom deležen največ ovacij. Razumljivo, kajti Ircev je v Ameriki silno veliko in Irci ljubijo svojega višjega pastirja kot malokateri narod.

Zvečer istega dne je bil v Kolizeju sijajen pozdravni večer, katerega so se udeležili v obilnem številu tudi nekatoličani. Zupan mesta Čikage Dever in guverner Small sta bila osebno navzoča. Jakob Davis pa je zastopal predsednika Združenih držav.

Vlaki so prihajali v Chicago vsakih sedem minut eden, ter dovažali ogromne množice od vseh strani.

Kardinal-legat je bil utrujen, zato se v petek ni nič prikazal na dan, dasi so množice vedno oblegale palačo kjer je prebival, v upanju, da ga za trenutek vidijo in policija, ki je stražila poslopje, je imela ves dan dosti posla z urejevanjem prometa.

Kardinalom, ki so stanovali v hotelu, je družba za razširjenje svete vere postavila oltarje v njih sobe, kjer so tudi maševali.

Bivši avstrijski kancler Seipel se je po svojem prihodu v Newyork odpeljal v Washington, kjer je bil sprejet pri predsedniku v avdijenci. V Chicagu je prišel šele dan pozneje ter kljub velikanskemu navalu vzbujal splošno pozornost.

Angleški čikaški časopis, katerega smo

način se je nevarna kriza za Apatin preprečila. Voda je tudi na nekaterih drugih mestih porušila nasip. Vsled tega je železniški promet na prog Apatin—Sombor prekinjen.

POPLAVE NA HRVATSKEM.

Zagreb, 14. julija. (Izv.) Naraščanje vode postaja vsak dan bolj katastrofalno. Drava je dosegla snoči v Osijeku 4.72 nad normalo, to je najvišje stanje, ki je bilo dosedaj zabeleženo. Stanovci v trdnjavi, ki leži onstran poti v gornji del Osijeka, so že dobili nalog, da prepeljejo živino v Osijek, ker se vsak čas pričakuje katastrofa pri nasipih Dardjanski in Dažon. Nasipe pri Retfali v spodnjem delu Osijeka ojačujejo z vso naglico.

Koprivnica, ki je že zadnjič trpela vsled poplave, je bila snoči ponovno pod vodo, ker se je utrgal oblak. Pri Lepavini se je razlil preko bregov potok Koprivnica in ponovno poplavljal polja.

Razni zločini.

Pred zagrebškim sodiščem se je v ponedeljek vršila razprava proti mladoletnim tatovom. Znamenje časa! — V dobro zavarovani menjalnici trgovca Izidora Saračiča v Banjaluki so tatovi vkradli 25.000 Din. O tatovih ni nobenega sledu. — Motorni čoln finančne straže »Zmaj« je na Donavi vjel tihotapce, ki so hoteli vtihotapiti v našo državo 40.000 litrov žganja. Zganje so zaplenili. — V Delnicah si je pognal kroglo v glavo 18letni Miha Pleše v družbi svojih bratov. Pleše je imel že preje samomorilne misli, a so ga rešili. — V Belgradu se je ustrelil ing. Herman Joben radi slabih materijelnih razmer.

geri navedli, prinaša 19. jun. med drugim tudi poročilo o prihodu škofa John Šariča iz Sarajeva — Bosna, ter Fra. Gariča iz Banjaluke, katera je na kolodvoru sprejel Rev. Vukonić od hrvatske cerkve sv. Jeronima.

Gromovito pa je odmevalo po Grand Central Stadionu, ko so se pripeljali Poljaki, katere je sprejel poljski konzul Kurnikovski in ogromna množica Poljakov-Amerikancev. Poljaki so imeli seboj štiri škofo.

Ko se je pripeljal škof iz Honolulu, so bile prve njegove besede: »Prinašam vam pozdrave iz Havai-ja. Havaj se zelo zanima za kongres, četudi je tisoče milj daleč od Amerike.«

Pater Bussina je prišel kot zastopnik republike El Salvadore ter govori pet jezikov. Tudi Litvanci so bili predmet velikih ovacij.

Iz Montreala, Kanada, so prišli trije vlaki udeležencev kongresa z ministrskim predsednikom na čelu.

Iz Melbourn v Avstraliji je prišel nadškof Mannix ter pet drugih avstralskih škofov. Ti so bili več kot štiri tedne na morju.

Iz Mehike sta prišla dva posebna vlaka. Nadškof Mac Scherry iz Port Elisabetha v Južni Afriki se je pripeljal 11.000 milj daleč ter je bil ves presenečen po napredku Chicaga, kar ga ni videl od l. 1911. Star je 75 let ter že 51 let duhovnik.

»Chicago Evening American« je objavil v slavnostni, okusno opremljeni prilogi tudi članek o evharističnih kongresih in sicer v angleškem, francoskem, italijanskem, poljskem in nemškem jeziku. (Dalej sled.)

S kardinalom legatom

v Chicago.

(Nadaljevanje.)

18. junija. Veličanstvo rimske cerkve v osebi kardinala John Bonzana, legata papeža Pija XI., ter osmih kardinalov katoliške cerkve je dospel včeraj v Chicago in mesto se je odzvalo s tako dobrodošlico, da daleč presega vse, kar je Chicago kadar videl.

Michigan-cesta je bilo pozorišče največjega sijaja, triumfalnega vhoda v moderno amerikansko mesto. Množica, katere niti izurnjeni poročevalci niso mogli preceniti po številu, je prodrla policijski kordon ter se krepila okoli avtomobila, v katerem sta se vozila papežev legat in kardinal Mundelein. Mnogokrat je množica avtomobil ustavila, da ni mogel nadaljevati vožnje. Oba visoka cerkvena očeta sta smehljaje odzdravljala neprestanim ovacijam in srečen je bil oni, ki je mogel legatu poljubiti prstan. Eno celo uro je trajala vožnja od postaje, kamor je kardinalno-rdeči vlak ob 10.45 prispel, pa do mesta na Michigan-cesti. Sprevod je otvorila policija na konjih, a za avtomobili so korakale številne katoliške organizacije. Toda hrepenenja množica je ločila avtomobile od ostalega sprevoda ter je počasi po bulvaru pomikajoča se gnječa nudila nepopisn prizor. Policijski stotnik Stege je bil ves čas poleg avtomobila legata, a mnogokrat se je zastoj trudil, da bi naredil prosto pot. Šele policija na motornih kolesih je z rezkim trobljenjem odprla toliko

Dnevne novice

SAMO SE DANES

morejo ljubljanski in mariborski lokalni naročniki dvigniti svoje za denarno nagradno tekmo potrebne številke pri upravi našega lista v Ljubljani oziroma Mariboru. Pravico do teh števil imajo samo oni p. n. naročniki, ki so pred 1. julijem imeli plačano naročnino do konca junija letos. — P. n. poštni naročniki dobe svoje številke na ovojni pasici prihodnji torek. Vsak naj torej pazi, da ovitka dotičnega dne prenašlo ne zavrže.

★

★ **Smrt župnika na Zgornji Polskavi pri Pragerskem.** V sredo po polnoči je umrl na Zgornji Polskavi tamošnji g. župnik Anton Šebat. Rajni je bolehal že dalje časa na srčni hihi in ga je zadela omenjenega dne kap. Kljub bolehnosti je še bil zadnje nedeljo na novi maši v Slov. Bistrici, a se mu je zdravstveno stanje znatno poslabšalo v pondeljek. Pogreb se bo vršil v petek ob pol 11. uri predpoldne. Blagopokojni se je rodil 7. jan. 1866 na Sladki gori. Po končanih bogoslovnih študijah v Mariboru je postal kaplan v Vitaju, na Dolu pri Hrastniku, v Poljčanah, pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Od Sv. Barbare je prišel za provizorja na Žusem in postal tamkaj tudi župnik. Iz Žusema se je preselil na Zgornjo Polskavo, kjer je župnikoval do svoje smrti. Bil je radi miroljubnosti in gostoljubnosti pri tovariših in vseh, ki so ga poznali kot gorečega dušnega pastirja in postrežljivega družabnika. Naj počiva v miru, in ostani mu ohranjen hvaležen spomin!

★ **Na orglarski šoli Cecilijevga društva v Ljubljani** se je šolsko leto 1925/26 končalo 24. junija. Šolo so dovršili 4 učenci: Mavrin Engelbert, Medved Vinko, Mejač Leopold in Zrimšek Josip (zadnji trije z odliko). Prihodnje šolsko leto se prične 20. septembra. Za sprejem v ljubljansko orglarsko šolo se zahteva izpolnjeno 14. leto, dober posluš, dober ritmični čut, znanje not v violinskem ključu in igranje prvih desetih vaj iz Baierjeve klavirske šole. Vpisnina znaša 20 Din, mesečna tolnina 50 Din. Šolska doba traja tri leta.

★ **Iz uradnega lista.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti z dne 14. t. m. objavlja: Pravilnik za izvrševanje poedinih odredb začasne uredbe o ustanovitvi inženjerskih zbornic v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev; Pravilnik za izvrševanje poedinih odredb začasne uredbe o pooblaščenih inženjerih in arhitektih v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev; Izpremembe in dopolnitve v pravilniku za izvrševanje odredb o državni trošarini iz zakona o državni trošarini, takšah in pristojbinah in zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonih in ogredbah o državni trošarini; Pravilnik centralnega higienskega zavoda v Belgradu; Pravilnik za babiško šolo v Belgradu; Pravilnik o uporabljanju državnih avtomobilov za sanitetno službo; Naredba o nostrifikaciji diplom magistrov in doktorjev farmacije.

★ **Odlikovanje.** Ravnatelj poštno-hranilnične podružnice v Ljubljani dr. Ignacij Rutar je odlikovan z redom sv. Save III. vrste, tajnik istega urada dr. Vladimir Vidmar pa z redom sv. Save II. razreda.

★ **Skupščina vseh gasilnih društev Slovenije** se vrši v Mariboru v dneh 17. in 18.

t. m. in se združijo s proslavo 55 letnice mariborskega gasilnega in rešilnega društva.

★ **Izpušeni Orjunaši.** Zaprti Orjunaši so bili izpušeni. Menda bodo nadaljna pojasnila še prišla.

★ **Poročil se je v Šmarju pri Jelšah v pondeljek 12. t. m. gospod Janko Cizelj.** Allesch, poštni in brzojavni uradnik v Ljubljani, z gđ. Doro Debelak-ovo, učiteljico v Šmarju.

★ **»Vse po deset«.** Še pomnim, ko so po sejnih hodih krošnjariji in vpili: »Vse po deset«; in res si dobil vse mogoče stvari za deset krajcarjev, ki pa dostikrat še pet krajcarjev niso bile vredne. V Trbovljah v Društvenem domu pa dobiš po »Deset« enodružinsko hišo, pohištvo, šivalni stroj, kolo, telico, obleko, čevlje, vsega skupaj čez 400 stvari, ki so pa vse veliko več vredne, ko kovača. Zelo hitro naroči srečko »Loterijskega odbora«, Društveni dom, Trbovlje.

★ **Politiki na Sušaku.** Na Sušaku se muče St. Radič s spremstvom in radikalni poslanec dr. Voja Janjič.

★ **Glas starih sprevodnikov.** Piše se nam: Ljubljana gor. kolodvor ima še več sprevodnikov starega sistema. Ti sprevodniki niso imeli v bivši Avstriji priljubljenosti ali pa niso bili dovolj zmogni slovenskega jezika, da bi bili mogli napraviti izpite za vlakovodje. Ko je pa nastala Jugoslavija, so bili ti sprevodniki že prestari in niso več imeli prihodnosti pred seboj, pa tudi že preveč službenih let za seboj, da bi na stara leta delali izpite. Danes pa imamo mlade sprevodnike, ki so prišli k železnici malo pred vojno, največ pa med vojno in pa po vojni. Ti so v novi državi napravili izpite za vlakovodje, danes pa zahtevajo, da se jim mora vse staro osobje, ki že vozi svojih 15 ali še več let in ima izkušnjo in prakso kot osebnih sprevodnikov, umakniti k tovornim vlakom. Zato se obračamo na ravnatelja državnih železnic v Ljubljani, da kaj takega ne bode vpoštevalo. Zakaj prvič ni nikoder predpisano, da mora imeti osebni sprevodnik izpit za vlakovodjo. Drugič mora ravnateljstvo vpoštevati, da sprevodnik z večletno prakso bolje vrši službo, nego mlad, ki se mora šele praktično učiti. Tretjič pa mora priznati ravnateljstvo, da bi napravilo s tem staremu osobju veliko krivico.

★ **Slovenka na potovanju okrog sveta,** gđ. Nežika Tkavc, se je te dni povrnila v domovino. Potovala je kot družabnica neke Amerikanke preko vseh delov sveta. Navedena Slovenka je sestra mariborskega stolnega vikarja g. Antona Tkavca.

★ **Cesta na Vršč popravljena.** Avtomobilski klub SHS je dal cesto na Vršč popraviti. Znano je, kako lepa je bila ta cesta pred par leti. Radi brezbržnosti merodajnih faktojev bi bila kmalu vsa cesta uničena. V zadnjem hipu so se našli požrtvovalni ljudje, ki so se lotili težkega dela in uredili nanovo to za Slovenijo zelo važno cesto. Avtomobilni klub bo nadaljeval tudi cestarja, ki bo plačan od korporacij, za katere pride ta cesta v prvi vrsti v poštev.

★ **Planinski dan v Kranjski gori.** Hrvatski turistični klub »Sljeme« priredi na dan 7. in 8. avgusta t. l. v Kranjski gori svoj šesti planinski dan, ki bo gotovo eden izmed najlepših. Planinski dan sklicuje Hrvatski turistični klub »Sljeme« skupaj s Savinjsko podružnico SPD in s Kranjskogorsko podružnico SPD v Kranjski gori. Program za oba dneva je sledeči: 7. avgusta dohod planincev z jutranjim, opoldanjim in večernim vlakom v Kranjsko goro, kjer pričakujejo člani Kranjskogorske podružnice SPD došle goste. Zvečer bo komerz v hotelu »Razor«. Drugi dan, 8. avgusta, se prirede za trenirane planince izleti na Spik, Križko steno, Razor, Prisojnik. Za začetnike pa h koči na Gozdu, na Vršč, Vitranec, Škrbinjek in Mojstrovko.

★ **Zaposlovanje inozemci.** Vsi inozemci, ki so bili zaposleni v naši kraljevini že pred dnem 14. junijem 1922 do danes nepretrgoma in na katere se odredbe § 103 zakona o zaščiti delavcev ne nanašajo, ter do sedaj še niso vložili prošnje po čl. 7 pravilnika o zaposlovanju inozemskih delavcev, se ponovno opozarjajo, da takoj vložijo prošnje za izdajanje predpisanih uradnih potrdil pri pristojnih inspekcijah dela v Ljubljani, oziroma v Mariboru. (Natančnejše podatke vsebuje razglas v »Uradnem listu« št. 3 t. l.)

★ **Popravl v zadnjem »Ilustriranem Slovincu«** se je v tekstu pod sliko Krškega vrnila pomota. 1035 hiš in 5324 prebivalcev ima cela občina, Krško samo pa le (po štetju leta 1915) 114 hiš in 901 prebivalca. Ker so se Pljučani (ki jih je 4631), čutili zapostavljene in se je eden pri nas pritožil, lojalno potrjujemo, da jih je več kakor krških meščanov.

★ **Zrebanje elektnih loterije »Kat. prov. društva pri Sv. Ani v Slov. gor.«** se vrši nepreklicno v nedeljo dne 25. julija 1926 ob 3. uri popoldne v društvenem domu. Vljudno opozarjamo in prosimo vse tiste, katerim so bile poslano srečke v razprodajo na osebni naslov, da iste do 24. t. m. vrnejo, drugače se smatrajo za prodane ter so dotični za nje plačniki. — Odbor.

★ **Nova brzojavna in telefonska postaja.** V Leskovcu pri Krškem je bila 12. t. m. v poštenu uradu otvorena nova brzojavna in telefonska postaja. Brzojav ima direktno zvezo s Krškimi in z Rako, telefon samo s Krškimi. Za napeljavo so prispevali občani 5000 dinarjev, vse ostalo je pokrila poština uprava. Poštni okoliš v Leskovcu izreka direktorju pošte gosp. Gregoriču ter načelniku gradbene sekcije gosp. Bračku posebno zahvalo in priznanje za to velevažno napravo!

★ **Vojaška imenovanja.** Imenovani so: v pehoti: za podpolkovnika majorja Rudolf M. Reiser in Josip J. Spoljar; za majorje kapetana I. razreda Miloš P. Drobnyak in Marko L. Barja. — V ekonomski stroki: za admin. kapetane II. razreda poročniki: Adolf G. Milavec, Joško I. Škerl, Ivan J. Levar, Peter T. Zlatar; Grča F. Zorec, Ivan M. Marenčič, Franjo F. Cajko, Ivan I. Kovač, Luka M. Štivec, Martin I. Topljak, Matija I. Kraljiček, Vatroslav I. Rus, Martin Gj. Kranjc, Josip P. Horgas, Edvard F. Čermak, Ivan J. Bukovnik, Štefan A. Vrbovčan. — V artiljerijsko-tehnični stroki: za admin. kapetana II. razreda poročniki: Ivan J. Fister, Josip J. Turk in Josip S. Gruđen. — V sanitetni stroki: za sanitet. majorja kap. I. razreda dr. R. I. Šober. — V sodni stroki: za sodnega kapetana I. razreda kapetan II. razreda Anton A. Kapus. — V duhovniški stroki: za višjega duhovnika II. razreda Hubert P. Rant; za višjega duhovnika III. razreda Ignacij I. Marinčič, Josip M. Kraljič in Alojzij F. Dejak. — V mornarici: za inženjerja majorja kap. I. razreda Miroslav H. Fodrerspereg; za poročnika bojne ladje Vladi-

mir M. Kostanjevec. — V rezervi: pehota: za rez. kapetana II. razreda poročnik Aleksander N. Baltić; za rezervne poročnike podporočnik Franc P. Češarek, Hinko P. Brnetič in Josip J. Lončarič; artiljerija: za rezerv. kapetana II. razreda poročnik Vilko J. Mažgon; za rezerv. poročnika podporočnik Aleksander A. Linhart; inženjerstvo: za rezerv. kapetana II. razreda poročnik Danilo A. Zagar; ekonomska stroka: za rez. admin. Josip M. Sotler; s činom od 23. marca 1925: pehota: za rez. kapetana I. razreda Stane Vidmar; za rez. poročnika podporočnik Maks L. Rozman; za rez. kapetana II. razreda poročnik Stanislav Pelen; za rez. inž. poročnika podporočnik Albert J. Poženel; za rez. kapetane II. razreda poročniki: Dragotin K. Moderčin, Vinko Sirc, Franjo L. Sevnik, Peter Broz, Jakob J. Perhavec in Ernest J. Gorišek; za rez. poročnika podporočnik Lovro A. Hribar; inženjerstvo: za rez. kapetana II. razreda poročnik Janko Kolar; v sanitetni stroki: za rez. lekar. kapetana I. razreda Ivan T. Klopučar in dr. Dušan K. Gregorič; za rez. lekar. kapetana II. razreda poročnik dr. Stanke F. Kmet; v pehoti: za rez. kapetane I. razreda kapetani II. razreda Alfred H. Koš; Viktor K. Babnik, Mirko Hikec, Dragotin M. Pogorelc, Rafael I. Mahnič, Ivan E. Klemenčič, Josip I. Kordiš, Franjo V. Stuhec in Ivan S. Gostinčar; za rez. kapetana II. razreda poročnik Rihard G. Kokalj; za rez. poročnike podporočniki: Lavoslav I. Sešelj, Anton F. Gaus, Mirko Altman, Matija M. Ivančič, Josip J. Močan, Rudolf M. Jež, Venceslav G. Glavan, Franjo M. Kovačič, Izidor J. Gudel, Robert F. Zalokar, Bogomil J. Rohrmann Josip M. Kolbezen, Ivan I. Hrovatin, Josip J. Gruđen, Bruno V. Parma, Karel F. Princ, Walter J. Samide, Fran L. Langerholc, Ferdo J. Klopčar, Leopold M. Benk, Anton A. Gabron, Herman B. Ercegovič in Leo L. Abram; v sanitetni stroki: za rez. sanit. kapetana I. razreda kapetani II. razreda dr. Fran I. Virant, dr. Franc J. Toplak, dr. Ljudevit Lj. Kobalj, dr. Peter J. Adamovič in dr. Ivan Pintar; v sodni stroki: za rez. admin. podporočnika narednik dijak Ivan S. Petrič. — Reaktiviran je rez. zrakoplovni podporočnik Leo M. Bradšača.

★ **Trgovska in obrtna zbornica v Novem Sadu** se je na svoji seji dne 11. t. m. končno konstituirala; skoraj soglasno je bil izvoljen za predsednika inženjer Daka Popović.

★ **Polovična vožnja v kopališča.** Ministrstvo za železnice je dovolilo polovično vožnjo posetnikom kopališč, ki dokažejo, da plačajo največ 30 Din neposrednega davka in se bivali v kopališčih, določenih od ministrstva za narodno zdravje najmanj 15 dni.

★ **Poprava sarajevskega gledališča.** Sarajevsko gledališče se bo tekom počitnic popolnoma prenovilo in povečalo ter opremilo z moderno električno instalacijo.

★ **Amerikanci se vračajo.** Te dni se je vrnilo v Split 14 naših izseljencev, ki se vračajo iz Amerike v domovino.

★ **Meštrovic v Splitu.** Na počitnicah v Splitu se mudi profesor zagrebske akademije kipar Meštrovic.

★ **Razstava v Splitu.** Danes se otvori v Splitu razstava fotografij iz cele države. Razstava je v umetniškem salonu Galic.

★ **Končna razmejitve.** Generalni štab pripravlja načrte za končno razmejitev naših mej, kjer ta še ni izvršena.

★ **Več gojencev vojne akademije.** Ministrstvo za vojno namerava sprejeti letos gojence v vojno akademijo preko določenega števila, kar je v zvezi z osnovanjem nove armadne oblasti v Nišu.

★ **Dežne plašče vseh vrst** — posebno za gg. duhovnike — ima vedno v zalogi F. Lukič, Ljubljana Pred Škofijo 19.

★ **Javno priznanje Vilfanovemu čaju.** Laboratorij mr. D. Vilfan, Zagreb, Ilica 204. Po uporabi Vašega izvanrednega čaja, izgubila sem v 8 mesecih 12 kilogramov na svoji težini, ter sem se prepričala o njegovem izbornem delovanju in ga vsakemu toplo priporočam. — Gertl Smičiklas, Zagreb, Lipna c. 40.

Dom pod nebom.

Pod nebom, pod dežjem stojijo na Vratovem trgu, pred staro šentpetrsko vojašnico štirje domovi v šatorih. Štiri sto, štiri tisoč takih domov po vagonih, kletih in drugod, štiri tisoč takih domov pa en sam naš veliki greh.

Nad nebom se temni nebo. Neki pa možje vršijo postave ukaz. Svete podobe snemajo s sten, skrinje odnašajo, postelje, posodo iz kuhinj, pisar pa vodi zapisnik. Mati stoji ob vratih in ne ve, kam bi dala roke, dela vane, danes pa tako žalostno onemogle. Četvero otrok se tišči k njenemu krilu, pa še so v napoto mrkim, trdim možem. Očetov glas je danes tako mehak kakor nikoli sicer...

Na cesti stoji lojtrski voz. Nanj nakladajo nosači njihovo bedno solitev. O, kako bedno! Clovek živi, leta in leta živi, in ni mu hudo. Pa predeneš kaj, za spoznanje premakneš — in glej, vnebovpijoča siročina je zasijala pred teboj.

Nad mestom se temni nebo. Neki pa možje je oblak, skozi ploho se leno pomiče lojtrski voz, hlapec kolne, štirje bos, gologlavi otroci se lovijo za mater, zadaj oče — v prijazni krmi pa pri kozarcu vina vedri komisija.

V jugoslovanskih kolonijah v Argentini.

V.

Kar je starih naseljencev so večinoma posestniki zemlje, ki jo obdelujejo in tem je hej! So med njimi našinci, ki imajo po 100, 200, 300 in več hektarjev zemlje. Kakšen kapital je to, ako se računa da velja v prov. Santa Fé 1 hektar obdelane zemlje danes 1000—1500 pesov! Vendar večina naših ljudi niso lastniki zemlje, marveč je najemajo in tem gre že bolj trda. Še pred 10—12 leti se je najemala zemlja v Argentini po 20—25 pesov za hektar in leto, danes se težko dobi v prov. Santa Fé pod 80—100 pesov hektar na leto. Ako je dobra letina ter ugodne cene za pridelke, je dobro, če pa tega ni, imajo tudi naši farmerji ne-lastniki zaznamovati pasivna leta.

Kaj bi rekel o njih kulturnem življenju? Niso protivni verji, pač pa skrajno mlačni, cerkev vidijo samo, kadar je krst, poroka ali pogreb. Dva sta vzroka njihove verske mlačnosti: prevelika oddaljenost od cerkv in nerazumevanje njih s strani tujih duhovnikov. Če bi se stara domovina malo bolj pobrigala za to našo vejo v tujini ter poslala med nje duhovnike, bi bilo drugače. Ali baš do letos se ni nihče pobrigal za te naše izseljence, vsa briga stare domovine je bila usmerjena proti severni Ameriki, medtem ko se je južna popolnoma zanemarila.

Velika večina naših poljedelcev v Argentini je pismena, vendar je čitanje med njimi malo razširjeno. Odkar je v aprilu t. l. umrl lastnik »Zajednice« v Rosario, nimajo svojega glasila. Včasih si eden ali drugi nabavi kak starodumovski koledar, ta ali oni si drži kak dalmatinski listič. Kako je z vzgo-

jo otrok? Kar je bogatih, dajejo svoje otroke v Rosario v višje šole ter je iz teh že izšlo majhno število intelektualcev, zdravnikov, odvornikov itd. Vendar ti intelektualci so za naš narod že izgubljeni. Obiskal sem v Rosario večino njih. Priznavajo odkrito, da so njihovi starši bili Dalmatinci ali govorili v maternem jeziku že več ne morejo. Zanimivo je, kakor bi rekel, ambulantan učiteljjevanje med njimi. Poznam dva Hrvatata, ki učiteljujeta med našimi poljedelci (gg. Hrčiča in Jerkunice), pa jih je gotovo še več. Posebno g. Jerkunice je zelo izobražen mož, študiral je filozofijo na zagrebski univerzi. Tem ambulantom učiteljem žal ni na rožicah postlano in zaslužijo komaj toliko, da živijo. Tudi za nje velja latinski pregovor: »Quem dii oderunt, magister fecerunt«. Tem nomadskim učiteljem cvete njih borna pšenica bolj po zimi kot po leti, kajti po leti so tudi otroci zaposleni. Navadno pride tak potujoči učitelj na kakšno farmo, kjer ostane 3—4 mesece. Čakaterji (= farmerji) iz okolice pošiljajo potem na dotično farmo svoje otroke. Včasih se jih zbere 20—25. Učitelj dobi navadno od vsakega otroka po 5 pesov mesečno. Hrano in stanovanje dobi zastoj na čakri (= »armi«), kjer počuje. Pouk je navadno dopoldne 3 in popoldne 3 ure. Razteza pa se samo na najelementarnejše znanje pisanja, čitanja in računanja. Ko so se otroci v 3—4 mesecih tem elementarnim vedam nekoliko priučili, se razprijajo, ker starši modrujejo, da jim več ni potreba znati. Učiteljeve slave je s tem konec in gledati mora, da se premesti v drugo kolonijo, kjer je kaj ukaželjne mladine. Sreča je, če more učitelj zbrati 20—25 učencev, ker po 3—4 mesečnem kurziranju mu vendar ostane par sto pesov v žepu, ali to je redkost, navadno tak učitelj ne zbere več kot 10—12 učencev, ozir. učenek. Najbolj žalostno pri tem pa je, da se vrši ves ta pouk, dasiravno je učitelj našinec, na podlagi španskega kot de-

želnega jezika. Starši sami tako želijo, češ, kaj jim bo v tej tuji zemlji hrvatski jezik!

Prezanimivo je politično naziranje teh naših poljedelcev. V prvi vrsti so partikularisti, kot jih večjih ne pozna svet. Dalmacija, to je njih alfa in omega, ampak še Dalmacije preveč ne obračajo; oni, ki so iz otočja, hočejo biti samo Bračani in Hvarani. Da je Avstrija prenehala biti, to kar ne gre v njih mentaliteti. Poleg dalmatinstva priznavajo še hrvatstvo ali govoriti jim o Jugoslaviji, to bi bil bob v steno. Mnogi izmed njih so trdno prepričani, da se Avstrija vrne za nedolgo. Seveda so tudi izjeme med njimi, ali dobrih 80% je gori navedenega prepričanja. Kako ukoreninjena je v njih avstrijska mentaliteta, naj pokaže sledeči dogodek: Ko je leta 1922 bil osnovan jugoslovanski generalni konzulat v Buenos Airesu, je hitro nato generalni konzul dr. Grisogono podvzel turnejo po jugoslovanskih kolonijah v Argentini, kjer so ga povsod slavnostno sprejemali ter prirejali bankete. Žalibog je ostalo samo pri teh banketih, kakšen narodnogospodarski ali kulturni polet se iz tega ni izcimil radi nepristnosti naših ljudi. Na enem banketu v Barletu so se v navzočnosti konzulovi celo spopadli avstrijski in jugoslovanski somišljeniki. Krona vsega pa je bilo dejstvo, da je par posameznikov 4 leta po osamosvojitvi Jugoslavije razobesilo črnožolte zastave. Ti ljudje so pač prespali ves historični proces in ni druge rešitve, da s svojo ideologijo gredo v grob. Sicer »de mortuis nihil nisi bene« ampak vendar je res, da ima mnoge krivde na tej miselnosti pokojni Iv. Rade-ljak, lastnik lista »Zajednice«. Ta mož, dasi sicer vlezaslužen za našo kolonijo, je bil s svojim listom strasten Avstrijec, prirejal v Rosario skupščine skupaj z Nemci in Turki, ko pa je Avstrija propadla, je postal isto-tako strasten hrvatski partikularist, ki ni priznaval ne srbske ne slovenskega.

Ko smo z gospodom stopili na dvorišče, so se iz svojih lično zidanih hišic trije veliki psi zakadili proti nam, kolikor so jim dale močne verige. Gospod je dvignil roko, eno samo besedo je zaklical, pa so skrili zobe in nas prijazno pozdravili s košatimi repi. Malo plašno smo se gibali potem, a gospod je bil dober, povsod je šel naprej in nam je vse razkazal.

Letos spomladi je prezidaval in zdaj je njegova hiša kakor nova. Res ga je stalo precej, težke tisočake je štel — na koncu je pa človeku le prijetno pri srcu, če je prostoren, udoben in svetel njegov dom. Dvignil je hišo za eno nadstropje, v podstrešju je napravil kamnice za sušilnice, delavnice je povečal, še psom je storil veselje in jim dal sezidati kajbice kakor gradiče. Kos ledine za hišo je dokupil, tako da je dvorišče podaljšal in še celo krilo dozdal. Zdaj bo komaj prostora dovolj za vozove in delavnice za tvornico.

Po kamenitih stopnicah nas je popeljal v prvo nadstropje. Iz kuhinje — vrata so bila le priprta — se je čul prijetni prasket ognja, nekaj je vrelo in pokrivača je veselo potrkavala ob loncu. Gospod je odprl vrata in v mrčno vžeto se je vtila bela luč od belih sten in štedilnika, od bele oprave kuharice, ki se je v zadregi klanjala in si čiste roke brisala v predpasnik, od bele muce, ki je hlatala mleko s krožnika, od pudlja, ki je izmed šap trgal kos mesa. Potem smo šli čez verando in si ogledali sinovo, hčerino sobo, jedilnico, spalnico. Tu se je gospod ustavil in še zgovornejši in prijaznejši je bil kakor prej. Težak lestenec je visel od stropa, od vrha do tal so bile stene poslikane z zelenomodrimi rožami — roža pri roži — mehke, tihe preproge so tekle od vrat do zakonskih postelj in do mize.

»Mecite, da sem sentimentalni ali kar koli,« je dejal gospod, »ampak ta soba je vendarle velik kos mojega življenja. Svoja otroška in mladeniška leta sem presanjal za takim domom, za temi preprogami in rožami, za tem mirom in tišino. Spominjam se, kako sem se nekoč kot beden gimnazist teden dni potikal okoli brez stanovanja. Pri kakem tovarišu sem včasih prenočil, včasih v parku, včasih sem zavihal ovrtnik in z rokami v žepu taval po mestu do zore. Tako sem nekoč pozno zvečer stal na cesti, ko je začel zadati dež. Stopil sem na trotoar in sem se stisnil k zidu. Kako četrte ure sem že stal tam moker in premražen. Tedaj je v drugem ali tretjem nadstropju nad menoj zapel klavir. Skozi zaprta okna so prihajali do mene pridušeni glasovi, skozi težke zavese sta se dva stolpa luči, od rdečega abažurja zatemnele, sipala na moko cesto. Na mah sem občutil vso rajsko srečo dveh, treh ljudi, ki živijo tam gori. Bežal sem pred to pesmijo, pred to lučjo, pred to srečo, vso dolgo moko noč sem bežal, pa so se mi vgnezdile v dušo kakor neodoljiv ukaz. Noge so mi krvavele na trdi cesti življenja, pa sem vedel, zakaj. Zdaj živim tu in le malo mi še manjka, pa bi bil srečen.«

Na mehki preprogi, pod svetlim lestenecem je stal gospod in govoril in obraz mu je sijal, mi pa smo plašni stali na pragu in poslušali, nismo si upali v sobo in smo le vratove stezali v tihi, blaženi gospodov dom. In ko smo se poslovili potem in smo šli čez dvorišče, so psi še huje planili proti nam; menda smo se jim zdeli še bolj neboljeni in grešni kot prej.

Nad mestom se je utrgal oblak, leno se pomiče voz, oče, mati, štirje bosi otročiči...

L. M.

Ljubljana

© Krekova mladina v Ljubljani gostuje v nedeljo na Viču v Društvenem domu z igro »Deborah« v 8 slikah. Igra je zelo zanimiva. Vičani ne zamudite zanimivosti! Začetek ob pol 8 zvečer. Konec ob 10. Cene običajne. K obilni udeležbi vabi odbor. — Vsi igralci pri igri »Deborah« se vabijo k skušnji, katera se vrši v četrtek ob 8 v društvenem prostoru. Vabljeni so tudi vsi oni, ki so pri predstavi statirali. Vsi in točno! Režiser.

© Na travniku pred šentpetersko vojašnico so sedaj kar štirje šotori deložiranih družin. Če se ne bodo oblasti zganile, bo tam kakor še mnogokje nastalo celo taborišče, ne sicer ciganov, pač pa brezdomcev. G. dr.

Puc pa trdi, da mestno gerentstvo skrbi za stanovanja kakor nihče pred in nihče za njim.

© Nova ljubljanska afera. V neki delavnici v Ljubljani je štrajk. Ker se je nekdo izmed delavcev skujal in postal stavkokaz, so ga ostali delavci ovadili, češ, da je nekoč pravil, kako je svojega dekleta pregovoril k splavu ploda moškega spola. Delavci so stavkokaza naznanili kar bližnjemu stražniku. Policija je omenjenega moža aretirala, ta pa je izdal dekle, od tega mater in babico, ki je baje pri tem nečednem poslu pomagala. Policija preiskuje vso zadevo.

© Odmevi prvega maja. V sredo ob 10 so se zagovarjali pred sodiščem zagorski komunisti Mirko Weinberger, Beno Jugovar in bivši nepotrjeni zagorski župan Ludvik Fajn, vsi so bili obtoženi, da so se pregrešili proti zakonu o zaščiti države in sicer prva dva radi komunistično-političnih govorov na del. praznik prvega maja v Zagorju, tretji pa radi tega, ker je naslikal napis z besedilom: »Zivila revolucionarna delavska mladina!« Sod. razpravi je predsedoval sodni svetnik dr. Gradnik. Državni pravdnik je predlagal, da se obravnava preloži, ker še ni ves dokazilni material tu. Zagovornik dr. Lemež se je temu predlogu priključil, makar je bil predlog sprejet.

© Koncert se vrši redno vsak dan od 20—24 v restavraciji pod »Skalco«, Mestni trg 11. Igra prvovrstna godba.

© Pregled živine, vozil in opreme (člen 245 zakona o ustroju vojske in mornarice) se vrši za mestno občino ljubljansko od 27. julija do 1. avgusta 1926 na Ambroževem trgu. Pregledovanje se prične vsak dan ob 7 dopoldne in se nadaljuje ob 1 popoldne. K pregledu se morajo privedi: a) živina, stara nad tri leta in sicer konji, osli, meži in mule, b) vozovi za konjsko vprego, kočije, kolesarji, zapravljivčki, dvokolnice s sodi za vodo ter jahalna in vprežna oprema (sedla, komati, naprsnjaki itd.), c) avtomobili (osebni in tovorni) in d) motocikli. Jahalni konji morajo biti osedlani, vprežna živina pa vprežena v svoje vozove. Kdor nima voz za svojo vprežno živino, naj privede le živino z vprežno opremo. Oni, ki imajo več voz, naj pripeljejo boljše vozove. Živina se ne bo zigosala. Avtomobili in motocikli se morajo privedi z vso svojo opremo. Volov, volovskih voz in biciklov ni potreba pripeljati k pregledu. Kdor ima svojo živino, vozila in opremo v redu pripravljeno, bo pozvan s posebnim pozivom k pregledu. V pozivu določene dneva in ure naj se vsakdo točno drži in prinese poziv s seboj. Dohod na pregledovališče je pri šentpeterskem mostu ob meji parka na Ambroževem trgu. Kdor ni izpolnil svoje prijave dolžnosti v zmislu tukajšnjega razglasa z dne 25. maja 1926, štev. 157/pov., V. u., mora svojo živino, vozila ter opremo — in sicer tudi vole, volovske vozove in bicikle — naknadno prijaviti od 15. do 17. julija 1926 v dopoldanskih uradnih urah mestnemu vojaškemu uradu v Mestnem domu. Vsaka, po zaključitvi popisa nastala izprememba pri živini, vozilih in opremi (n. pr. nakup, prodaja pogin živine, neuporabljen vozil itd.) se mora takoj naznaniti mestnemu vojaškemu uradu. Namen popisa in pregleda ni rekvizicija, temveč samo evidenca. Vojaška uprava mora namreč za slučaj vojske vedeti, koliko živine, vozil in opreme imamo v državi. Kdor se ne bo ravnal po tem razglasu, bo strogo kaznovan, razven tega pa še pozvan k komandni vojnega okrožja v svrhu naknadnega popisa in pregleda.

© Tečaj za elektroinstalaterje v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani namerava v mesecu septembru in oktobru prirediti tečaj za elektroinstalaterje v Ljubljani. Pouk bo teoretičen in praktičen. V prvi vrsti se bodo proučili veljavni elektrotehnični predpisi. Predaval bo g. ing. A. Dietrich. Tečaj se bo vršil v večernih urah trikrat na teden. Vsi zainteresirani naj prijavijo svojo udeležbo ustno ali pisмено pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10 najkasneje do 1. septembra t. l.

V nedeljo dne 18. julija na Vrhniko!
Popoldanska prireditev Vrhnike orliške srenie!

Maribor

□ Številke za denarno nagradno tekmo, do katerih imajo pravico točni plačniki, se morejo dvigniti samo še danes pri naši upravi na Koroški cesti št. 1.

□ Zopetna revizija Mestne hranilnice. Veliki župan dr. Pirkmajer je, kakor smo zvedeli, naročil, da mora Mestno hranilnico še enkrat revidirati izvedenec Zveze jugoslovanskih hranilnic. Mislimo, da je po strokovno izvršeni reviziji, ki jo je izvršila občinska komisija, ta ponovna revizija popolnoma nepotrebna in more zavodu samo škodovati. Sicer pa bomo o tem v kratkem več poročali.

□ Kdor še ne ve, kam naj gre v nedeljo, mu svetujemo, naj ne pomišlja in naj se odloči v št. 11.

□ Glasbena Matica v Mariboru. Del moškega zbora Glasbene Matice bo sodeloval pri Razlagovi proslavi dne 25. julija 1926 pri Mali nedelji. Popoldne od 2.—3. ure bo v okvirju slavnosti priredila Glasbena Matica poseben koncert, pri katerem zapeje poleg par težjih, umetnih pesmi večinoma le polnodoneče, preprostu ljudstvu razumljive skladbe. Odbor Glasbene Matice ima po večini vse delo za prihodnje leto že pripravljeno, tako da je upati prav živahnega razmaha tega najvišjega glasbenega instituta v Mariboru.

□ Mariborsko podporno društvo za odpuščene kaznjence ima danes v četrtek 15. t. m. ob pol 12 svoj redni občni zbor v konferenčni sobi moške kaznilnice. Vsi, ki se zanimajo za društvo, vabljeno!

□ Seja obč. odbornikov Narodnega bloka se vrši v petek, 16. t. m. ob četrt na sedem v posvetovalnici na magistratu.

□ Tudi vremenska hišica je menda že obupala, da bodo kdaj jasnejši časi, pa je pretekli teden opustila vsako zaznamovanje zračnega tlaka. Sicer pa je najbolje tako, ker nas je letos itak precejkrat nalažala.

□ »Volksstimme« nima miru in mora v vsaki številki nekaj proti katoliški Cerkvi, proti kakemu redu ali pa kakim osebam napisati, da se seveda le pokaže — protikatoliško. Zdaj se ji je pa enkrat tako zaletelo, da se ji bo, kakor je upati, jezik enkrat za vselej zavezal. Delavstvo vedno bolj izpregleduje, da je ta list in stranka le zato, da hujša na vse strani, proti vsakemu javnemu redu. Tudi zadeva »državna zastava« ne bo pozabljena!

□ Določitev prevoznine lastnikom avtomatometrov. Mariborski fijkakerji imajo že davno natančno od oblasti določene takse, katerih se tudi držijo. Lastniki avtomatov pa so doslej računali prevoznino poljubno, ker niso bili vezani na kako določeno takso. Radi zaračunavanja previsokih prevoznin od strani lastnikov avtomatometrov je bilo doslej že veliko pritožb. Dokler je bil mestni obrtni referent na okrajnem glavarstvu, ni to ukrenilo ničesar radi teh takse, sedaj po vrnitvi obrtnega referenta mestu, bo pa izdelal te dni obrtni referent natančen pravilnik, po katerem se bodo morali ravnati avtomatometri pri zaračunavanju prevoznine po mestu in okolici.

□ Mariborski mestni fizikat dobi nov instrumentarij. Mariborski mestni fizikat ni bil doslej opremljen s potrebnimi instrumenti. To pomanjkljivost glede instrumentov je uvidel pri letošnjem proračunu občinski svet in dovolil lepo vsoto za nabavo zdravniškega orodja. Mestni fizikat je naročil te dni za 11 tisoč dinarjev raznih instrumentov, ki so bili res potrebni in bodo dospeli te dni v Maribor.

□ Prezidava Narodnega doma. Odbor Posojilnice je sklenil prezidati Narodni dom. Vhod v gornje prostore bo z vrta. Vestibul bodo preuredili v pisarne za Posojilnico. Dosedanje posojilniške uradne prostore bodo spremenili v stanovanja. Veliko gostilniško dvorano bodo prezidali na polovico in jo spremenili v pisarno. Poleg navedenih bo izvršenih še par drugih sprememb. Prezidava bo stala okoli 150.000 Din.

□ »Domovinski dan« pri Šmarjeti ob Pesnici se je radi neugodnega vremena moral od 11. t. m. preložiti na nedeljo 18. t. m. Ta dan se ta prireditev vrši na vsak način, pri vsakem vremenu. Vse mariborske in okoliške goste prosimo in vabimo, da nam ne odpovedo nameravane udeležbe, marveč še v večjem številu pohitijo dne 18. t. m. v našo sredino

□ Sprememba posesti. Nabavljajna za druga državnih nameščencev je kupila hišo na Rotovškem trgu (gostilno Pečnik) od pivovarne Tscheligi, v katere prostore se namestila preseliti koncem tega leta.

□ Umrli je gospa M. Planinšek, soproga mestnega obč. svetnika Planinška.

□ Umrli je v Gradcu v bolnici g. Frano Ruhri, bivši ravnatelj pisarne na mariborskem magistratu. Pokojni je bil znan kot dober pevec in je mnoga leta sodeloval tudi pri cerkvenem petju v stolnici. N. v. m. p.

□ Prazna stanovanja. Stanovanjsko sodišče sproča, da se bodo dodelila proslcem sledeča stanovanja: 1. Aleksandrova c. 18 II. 3 sobe in kuhinja od stranke Ivan Köstl. 2. Jezdarska ul. 1 II., 2 sobi, in kuhinja od stranke Karel Pestevšek. 3. Vrbanova ul. 21 prtl. 1 soba s štedilnikom od stranke Ferdinand Brečko. 4. Krčevina, Praprotnikova ul. 189, 1 soba in kuhinja od stranke Ivan Ribarič. 5. Slov. Bistrica št. 113 I., 1 soba in kuhinja od stranke Helena Vauhnik. Tozadevne prošnje je treba vložiti najkasneje do četrta dne 15. julija 1926.

□ Krava je skočila v Dravo. Dne 13. t. m. je na živinskem sejmu okrog 10. ure dopoldne ušla nekemu kmetu krava in zbežala ob Brodu ter skočila v Dravo. Drugi dan ob 6. uri zjutraj sta na desnem bregu Drave nasproti tovarni Ježek dva kmeta opazila, kako se krava bori z valovi ob bregu Drave. Z veliko težavo sta jo rešila. Lastnik krave pa dozdaj še ni znan.

□ Tatvina vojaškega blaga. Dne 12. t. m. je opazil neki narednik vojaške bolnice vojaka, ki je nesel po Vetrinjski ulici zavoj vojaških predmetov. Vojakovo obnašanje je bilo sumljivo, narednik je pozval stražnika in ustavil vojaka. Pri njem je stražnik našel novo uniformo, katero je nesel vojak po lastni izjavi k čevljarju Štertilku v Vetrinjski ulici. Policija je nato izvršila pri omenjenem čevljarju preiskavo in odkrila celo skladišče eraričnih predmetov, kot rjuh, perila, uniform itd., katere je kupoval Štertilka od vojakov.

Shod radikalov v zadevi Mestne hranilnice.

Maribor, 14. julija 1926.

»Narodni dnevnik« z dne 10. julija t. l. št. 151. poroča med mariborskimi novicami, da sklicuje narodna radikalna stranka za petek, dne 16. julija t. l. ob 20. uri shod na vrtu restavracije »Gambri-nusc« in sicer z dnevnim redom: 1. čitanje revizijskega poročila občinske komisije; 2. ugotovitev, da je zavod siguren in da niso vloge v nikakr nevarnosti. — Za zborovanje vlada veliko zanimanje. — Tako »Narodni dnevnik«. Razen te notice, ki jo je bralo morda komaj par sto ljudi, pa se o shodu po Mariboru ne razpravlja s tistim zanimanjem, kakor si to sklicatelji in to je — mestni odbor radikalne stranke v Mariboru — želijo, pač pa se govori tole:

1. Vladni komisar in mestni župan sta podala na podlagi revizijskega poročila javnosti jasno obvestilo, ki je že zdavnaj zadostovalo, da so ljudje pripravljeni o varnosti svojih vlog v Mestni hranilnici.

2. Revizijsko poročilo občinske revizijske komisije se bo obravnavalo v javni občinski seji prihodnji teden. Smatra se, da je edino občinska komisija kompetentna, da to poročilo, ki so ga podpisali vsi člani komisije, tudi radikali, poda na občinskem svetu in sicer v javni seji. Kako si radikalna stranka lasti predpravo, da nastopa v Mariboru, kakor da bi ona garantirala za vloge v Mestni hranilnici in ne mesto Maribor, in na svojem strankarskem javnem shodu čita poročilo občinske revizijske komisije preje, kakor pa je komisija to poročilo občinskemu svetu podala? Kdo je dal stranki tako poročilo na razpolago? Mislimo, da te predprijave nima. Sicer je znano, kako so radikali v Mariboru storili že pred meseci razne korake v Belgradu v tej zadevi. Tudi to je znano, da na napad »Jutrca«, ki jih je dolžil, da so radikali lansirali zloglasne vesti v inozemskih listih, dozdaj radikali še niso odgovorili, daš jih je »Slovenec« tudi pozval, naj odgovorijo. Kajti tako početje je obsojalo vsa mariborska javnost. Ker se dozdaj še ni pojasnila ta zadeva, smatra vsa mariborska javnost, da so radikali še tem manj upravičeni nekako samolastno reševati zadevo revizijske Mestne hranilnice.

3. Poieg tega pa je zdaj odprto vprašanje, kako bo narodni blok, v katerem še sede seveda

tudi mariborski radikali, sprejel to ločeno postopanje ene skupine v bloku.

Mi se vsake sodbe, dokler je ne izreče občinski svet, ki edini je v tem kompetenten, zdržimo. Le to postopanje radikalne stranke je nam nerazumljivo z gospodarskega in narodnega stališča, razumljivo pa s strankarskega stališča radikalne stranke. Mariborska javnost in mi pa smo za stvarno rešenje tega vprašanja in kolikor nam je znano, bo revizijska komisija pod predsednikom dr. Jerovškom predložila občinskemu svetu poleg poročila take predloge, ki jih bo vsa javnost iskreno sprejela, vlada pa jih bo morala upoštevati. In potem bo red.

Celje

Priridev celjske ekspoziture na Polzeli je poslednjo nedeljo izpadla kar najpovolnejše. Radi slabega vremena je predpoldanski del programa moral sicer odpasti. Ko se je pa opoldne razjasnilo, so domačini iz ožje in daljnje okolice v velikih trumah hiteli na Polzelo. Zbralo se je tudi veliko številno članov in članic, ki so pričeli ob treh popoldne z nastopom. Posamezne točke programa so se izvajale posebno pred nevihto, ki je popoldne zopet nastala, prav precizno. Občinstvu je posebno ugajal štafetni tek, pri katerem je prvenstvo dosegel domači odsek s Polzele. Najbolj se je pa občinstvo divilo simbolični vaji »Gor čez izaro«, katero so izvajale članice celjskega orliškega krožka. Kot nadomestilo za predpoldanski ljudski tabor, ki je vsled slabega vremena moral odpasti, je ob koncu popoldanske prireditve nastopil br. dr. Ogrizek, ki je v vznesenih besedah navduševal člane in članice k nadaljnjemu delu. Po prireditvi na telovadišču se je vršila na bližnjem travniku g. Turnška z Brega prav lepa zabava, ki je trajala do osmih zvečer in potekla v lepem in dostojnem razpoloženju.

Neosnovane govorice. V nedeljo zvečer so se širile v našem mestu vesti, da je policija pri prihodu večernega vlaka na postaji v Celju aretirala nekega popolnoma pijanega Orla. Poleg tega so nekateri širili tudi novico, da so videli v Savinji utopljenega Orla v kroju. Kljub temu, da smo bili o neosnovanosti teh govoric že naprej prepričani, smo se o tem informirali in moremo na podlagi uradnih informacij ugotoviti, da so te govorice v polni meri izrodek domišljije, če ne celo hudobije.

Znano elektrotehnično podjetje Karol Florjančič v Celju izvršuje od sedaj naprej instalacije električnih naprav za razsvetljavo in pogon, telefonov, zvoncev, radio-aparatov ter popravlja elektromotore in vsakovrstne električne aparate.

D. M. v Polju

Z. S. V. podružnica pri Dev. Mar. v Polju vabi k slovesnosti odkritja spomenika v svetovni vojni padlim domačinom, ki se vrši v nedeljo dne 18. julija 1926. Spored: Ob pol 9 dopoldne zbirališče na trgu pred cerkvijo in spomenikom ter pozdrav in sprejem gostov. Ob 9 sv. maša za padle vojake v župni cerkvi (med sv. mašo darovanje za spomenik) pri kateri pojejo združeni zbori. Po sv. maši blagoslovitev in odkritje spomenika, libera, govor (č. g. kurat Bonac), petje, deklamacije, sviranje nagrobne, pozdravi zastopnikov podružnice Z. S. V. — Odmor (kosilo v okoliških gostilnah). Ob pol 3 litanije za blagoslovom. Po litanijah zborovanje bivših vojakov; govori g. major Colarič in drugi. — Pri slavnosti pojejo združeni zbori tujakšnih društev ter igra domača godba na pihala. — Ker je ta dan posvečen spominu padlih vojakov, se prosí, da izostanejo vsakršne veselice s plesom. — Spomenik je krasno delo gg. kiparja Dolinarja ter kamnoseka Vodnika, ter je dosedaj edini svoje vrste v Sloveniji. S podstavkom je visok do 6 metrov. Na krasnem podstavku je kip vojaka iz kraškega marmora v nadnaravni velikosti. Na štirih ploščah se blišči 96 imen padlih vojakov. — Odbor vabi tem potom vse bivše vojake domačine ter svoje padlih, vojne tovariše iz bližnje in daljnje okolice, kakor tudi vse domače in sosedne farane. Vabljeni zastopniki podružnice Z. S. V. — Počastimo spomin padlih vojnih žrtev!

Trbovlje

Sklep kongresa rudarske zveze. Kongres rudarske zveze v Zagorju je v nedeljo sklenil, da mora biti vsak član naročen tudi na delavski list »Pravico«. Ako bi še kak član ne bil na list naročen, ga mora takoj naročiti, ker drugače ga ne morejo smatrati za člana.

Krekova mladina se tem potom zahvaljuje č. g. župn. Gorjupa na Dolu pri Hrastniku za darovane knjige. Prosi tudi druge prijatelje delavske mladine, da ji podarijo knjige, ki jih ne rabijo.

Umrla je nenadoma v nedeljo zjutraj ga. Neža Škubic, roj. Drole, stara 56 let. Ko je prišla domov od mesarja, je padla — gotovo zadela od kapi — na tla in bila takoj mrtva. Ostalim naše sožalje!

Laško

Nesreča. Na lokalni ozkotirni rudniški železnici Marjagradec-Trobelndol se je ponesrečil paznik Mlekuz. Pri padcu si je polomil prsni koš, ranil pljuča, potokel glavo in noge. Njegovo stanje je nevarno. Prvo zdravniško pomoč mu je nudil tujakšnji zdravnik g. dr. Lovšin. Oddali so ga v nadaljno oskrbo celjski bolnišnici.

Operacija. Težki operaciji se je morala podvreči v dunajski bolnišnici ga. distriktnega zdravnika dr. Čedoča. Prijazni gošpel želimo skorajšnjega okrevanja.

Vila Irma postaja predmet vedno večje pozornosti. Do najnovejšega časa niso niti vsi vedeli za njeno ime. Stavba je iz novejšega časa, vsaj največji čas je morala biti restavrirana. Stoji nasproti bivši nemški šoli. Ljudje so se začeli kar smejati na glas, ko so brali, da je vila v razulu, pa se povpraševali, koga je neki hotel dopisnik potegniti, da je vilo na papirju spravil v razsul. Zakaj v resnici ni na vili kaj takega opaziti.

Savinjska dolina

Sv. Peter v Savinjski dolini. — Utopljena. V nedeljo zvečer sta videli dve deklici v višini Zg. Raj v Savinji plavajoče truplo. Vseled deževja je bila brzina vode precejšnja ter se ni moglo natančno ugotoviti, je li truplo možko ali žensko. V kolikor smo se informirali pri pristojnih oblastih, v Celju trupla še niso našli, kakor se tudi še ni česar ne ve o kakem pogrešču.

Polzela. Tatvina. V petek, dne 9. julija je bilo pokradeno pri posestniku Uratniku p. d. pri »Tomažu«. Ta kmetija stoji na samem, na polovici pota med Polzelo in Goro Oljko ter je posebno romarjem dobro znana. Tatvina se je zgodila popoldne od 4.—7. ure. Domači sin in hlapec sta kosila seno, ženske so okopavale koruzo in to priložilo je porabil hišne razmere dobro poznavačo tat. Domači uporabljajo kombinirani sistem pri shranjevanju ključev in sicer tako, da ključ od enih vrat shranijo v drugo shrambo, ključ od iste zopet drugam itd. Tat pa je lepo po vrsti odpiral vrata, dokler ni prišel do omarice, kjer je bilo okrog 2750 Din denarja, od tega mnogo v srebru. Tat je pobasal ta denar, površ še nekoliko sladkorja in žganja ter ključ od zidanice. Vsa vrata je zaklenil lepo za seboj ter oddal ključ na staro mesto. Nato je odšel še k zidancu, oddaljeni kakke tri streljaje, kjer si je privoščil še precej zlahtne kapljice ter jo nato s plenum pobrisal. Domači so tatvino zapazili še isti dan ter celo stvar naznanili orožništvu, katero je dolgoprstnežu še na sledu.

Zalec. (Slovenščina v čisljih.) Človek, ki ima opravka na orožniški postaji v Zalcu, pač ne misli, da živi v Sloveniji. Vsi napisi so v srbskem jeziku in v cirilici, dvojezični napis pa samo na — stranišču.

St. Pavel pri Preboldu. (Otrok utonil.) V Kapli vasi je utonila triletna hčerka tamonjega mlinarja. Šla je z dve leti starejšim bratcem v vodo. Brat si od strahu ni upal poklicati nikogar, kakor tudi ne povedati staršem. Šele na dolgo vpraševanje je pozneje povedal, kje je ostala sestra. Šli so takoj iskat ter jo našli za lase obešeno na koreninah v nekem tolmunu mrtvo.

Dopisi

Iz Murskega polja. Zadnji terek je utonil v Ščavnici pri bivšem tržkem mlinu blizu Ljutomeru zidarski podavač Al. Strmšek iz Radomerščaka. Ta dan je bilo ravno lepo in se je šel Strmšek kopati v Ščavnico. V vodi pa ga je najbrž napadel srčni krč in je utonil. Truplo ponesrečenega so našli po dvurnem iskanju. — Delo za postavitev dostojnega spomenika učenjaku Miklošču v Ljutomeru lepo napreduje. Temelj na cerkvenem trgu, kjer bo stal spomenik, je že dogotovljen in so že tudi priprave za slovesno odkritje v polnem teku. — V Cezanjevcih pri Ljutomeru je bila pokopana mati ptujskega mestnega kaplana Kosija. Rajnica je bila vzor blage matere. — Bralno društvo v Cezanjevcih se pripravlja na 25letni jubilej, ki se bo obhajal s primernim programom prihodnji mesec. — Cezanjevci so celo tako napredni, da so si zgradili pri Ribiču radio postajo in sedaj poslušajo koncerte z Dunaja, Rima in Pariza.

Glasba

Cerkveni Glasbenik 1926. Štev. 7—8 ima sledečo vsebino: Dr. Josip Mantuani: Janez Pierluigi iz Palestreine; Fran Ferjančič: Ivan Mercina kot učitelj, glasbenik in zvonoslovce; Seznan Anton Foersterjevih skladb; p. Hugolin Sattner: Nove orgle v Ptuj; Franc Kramar: Kako in kje sem nabiral slovenske narodne pesmi; Organistovske zadeve; St. Premrl: Koncertna poročila; Dopisi; Oglasi za cerkevno in svetno glasbo (ocenjene oziroma oglašene so Vodopivčeve Marijine pesmi, Maroltove nagrobnice, Osterčeve štiri belokranjske za en glas in klavir, Grobmingova Osnova violinska šola, Sattnerjeve pesmi za skupščine tretjega reda, Devove Koroške slovenske narodne pesmi, Lavtižarjevi spomini in Schottov »Das vollständige römische Messbuch«; Naši glasbeni listi; Razne vesti; Darovi za »Cerkveni Glasbenik«; Nova besedila za cerkvene pesmi; Fran Zganjar: Obhajila; Naše priloge. — Glasbena priloga prinaša tri skladbe za mešani zbor: Dr. Evgen Bunčev »Spomni se«; p. Hugolin Sattnerjevo »Pred obhajilom« in dr. Fr. Ks. Lukmanovo »Lepa si, roža Marija«. — »Cerkveni Glasbenik« izhaja dvomesečno in velja za celo leto 35 Din, za dijake 20 Din. Posamezni izšli glasbene priloge se dobe istotako pri upravi: Ljubljana, Pred škofijo 12.

Knjige in revije

VIGRED.

Med našimi nepolitimi listi je eden najsimpatičnejših pojavov gotovo »Vigred«, naš deklinski list, ki se je pod izvrstnim uredništvom gne. Lebarjeve v kratkem času izrazilo dvignil. Saj je bila v zadnjih letih »Mladica« kot vzoren družinski list zelo izpolnila vrzel na primernem čitju za našo mladino, tudi žensko, toda vendar je gotovo, da ni mogla povsem zadostiti potrebi po čisto ženskem listu. Zato so naši skrbni ljudski pri svetli tvegli zasnovali in ustanovili »Vigred«. List si je iz vsega početka točno omejil svoj delokrog, izmeril radi svojega vpliva: namenil se je gojiti cvetlične gredice — negovati srca našega deklinskega naraščaja. Sredi viharne dobe, ki brezobzirno koraka po novih polih, prezirljivo zmetujoč vse dosedanje mišljenje in oblike, je »Vigred« visoko dvignil prapor večnih krščanskih idealov in pozvala za seboj žensko mladino. To je revolucionarnost, to je pogum! Odziv je pokazal, da je naša ženska mladina po veliki večini še pravno zdrava, še vsa dovezna za nadnaravni svet Resnice in Lepote. V kratkih štirih letih svojega življenja si je »Vigred« utrla svojo lastno, jasno usmerjeno pot, se razširila po vsej slovenski zemlji, tako da izhaja danes v 5000 izvodih! To je za naraščajoči slovenski list izredno visoka številka, ki je tem pomembnejša, ker nam ne priča o gmoletnem uspehu kakršnega si bodi podjetja, ampak o zdravem duševnem življenju in bolenju velikega dela sedanje slovenskega deklinskega naraščaja. Zares — žene in matere, ki bodo zrasle ob »Vigred«, ne bodo izdale starih slovenskih ženskih idealov! To je dragoceno jamstvo za našo bodočnost. Zelimo le, da bi list tudi v bodoče tako lepo raste in se razvijal, da ostane kos svoji velevažni vlogi. Slovenska dekleta pa naj bodo ponosna na svoj list in naj ne bo nobene, ki bi se sama izključila iz vrst Vigrednic. — »Vigred« se naroča pri upravi v Ljubljani, Ljudski dom; naročnina znaša 25 Din letno.

Naše dijaštvo

Na VIII. rednem obnem zboru podružnice SDZ za ribniški okraj dne 11. julija 1926 je bil izvoljen naslednji odbor: Krol Janez predsednik; Pric Franc tajnik; Mate Franc blagajnik; Petek Franc knjižničar.

Ljubljansko gledališče

Gostovanje članov belgrajskega Narodnega gledališča v ljubljanski drami. V soboto, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer gostujejo v ljubljanskem dramskem gledališču člani belgrajskega Narodnega gledališča z Nicodemijev komedijo »Jutro, dan in noč«. Glavni vlogi igra prva gospa Desa Dugalić in g. Vladimir Bradutinović. Režiser je profesor Milošević, bivši pomočnik upravnika belgrajskega Narodnega gledališča. Komedija je našemu občinstvu dobro znana, saj se je igrala v lanski sezoni pod imenom »Zora, dan, noč« s Saričevim in Kraljem v glavnih vlogah. Občinstvo opozarjamo na to gostovanje. Predprodaja vstopnic se vrši pri dnevnih blagajni v operi v petek in soboto od 10. do pol 1. in od 8. do 5. ure popoldne kakor tudi na večer predstave pred začetkom v dramskem gledališču. Cene dramske.

Orel

Plakate za okrožno prireditev ljubljanskega okrožja v šmartnem pri Litiji dne 1. avgusta smo razposlali vsem odsekom. Ako jih kateri odsek ni dobil, ali premal, naj to takoj sporoči okrožju. Okrožjem ljubljanske ekspoziture! Tvarino za vestnik pošljite do 25. julija na ljubljansko okrožje.

Tehnika

CEVI SKOZI PUŠČAVO.

Ravnokar so po desetletnem trudu dokončali ogromno delo, namreč, da so skozi perzijsko puščavo v dolžini 150 milj (241 km) položili dvojne cevi, skozi katere bodo iz Maidan-i-Naftuna v pristanišče Abadan vodili olje. Ko je bilo olje spuščeno v cevi, je bil eden najprometnejših karavanskih potov sveta opuščen. Dolga leta so olje prenašali na hrbtih kamel od obrežja, potem pa po Tigrisu dalje v čolnih, ki so bili nalašč za to napravljene.

Skoraj ob istem času je bil tudi v pristanu Sudan ob Rdečem morju dovršen projekt, ki je neizmerne važnosti za to mesto. Studence Khora v Arbaatski dolini so namreč vjeli ter speljali v Port Sudan vodovod. Dosedaj so tam poznali edino samo destilirano morsko vodo, katere je bila pa draga in še te je primanjkovalo. Parnik, kateri je v tem pristanu »vzel« vodo, je moral za tono plačati 125 Din, kar je bilo z ozirom na množino potrebne vode na parnik ogromen izdatek. Neki inženjer pa je imel dobro misel ter 32 km daleč izpeljal vodovod. Kamele so cevi nosile v puščavo, položili so napeljavo, studence poglobili. Voda teče vsled pritiska sama v mesto, tam pa v nabiralnike. Na več mestih ob vodovodu so napravili tanke, iz katerih se napajajo karavane, odvečna voda pa namaka puščavo in že so zrasli zeleni grmiči in trava, tako da je nastala cela vrsta oaz. Sedaj stane voda samo še 25 Din tono.

S preje omenjeno napeljavo za olje so bile težave in ovire velikanske. Za prvim peščenim hribom onkraj mesta Abadan se neha že vsa civilizacija. Bojeviti Nomadi so delavce napadali. Radi vročine so zamogli samo domačini delati pod pekočim solncem in vsak del stroja, cevi in drugi material so znosile kamele in mezgi na določena mesta.

NAJVIŠJI DROG ZA ANTENO.

V Königswusterhausenu, največji nemški radiooddajni postaji, so postavili 284 m visok železen drog najvišji, kar jih je bilo izključno v ta namen postavljenih. Brez kakih pritrdilnih žic stoji na treh nogah prosto. Ker je kraj močvirnat, so morali v zemljo zabiti velike kose porcelana, na katere so postavili drog, da je tako popolnoma izoliran. Drog, oziroma stolp, tehta samo 700 ton, medtem ko tehta samo za 16 metrov višji Eiffelov stolp v Parizu 7000 ton. V višini 230 m je montiran stroj za brzojavlanje. V sredini stolpa se nahaja dvigalo, a tudi stopnice vodijo kvišku, katere imajo 1450 stopnišč. Delo vrhu droga ni bilo tako enostavno, kajti z višino raste tudi nevarnost, posebno pritisk vetra je v taki višavi močan. Vrh droga bodo napravili nekaj observatorij, kjer bodo opazovali in merili, kar sicer v ravnini severne Nemčije sploh ni mogoče.

NAJVEČJE MODERNE LADJE.

Velika angleška ladjedelnica Shaw in Co. ravnokar izdeluje dve velikanski motorni ladji, največji na svetu z motorno kot gonilno silo. Imeli bodeta po 20.000 ton ter vozili 17 morskij milj na ur. Določeni sta za promet med Anglijo ter Novo Zelandijo preko Panama-kanala. Prostora bo na taki motorni ladji za 250 potnikov I. razreda in 750 III. razr. Poleg tega pa naloži taka ladja tovara za 10 tisoč ton, ki bo po večini naložen v hladilnih prostorih.

PREOKRET PRI KRUPPU.

V Essenu na Nemškem, kjer so se do konca vojne izdelovali topovi največjega kalibra in drugo morilno orožje, ni dandanes o teh izdelkih niti sluha. Da se tam izdelujejo razni stroji za železnice, aeroplani, poljedelski stroji itd., to nam je že znano. Ni pa vsakomur znano, da so v Krupovih tovarnah pričeli z izrabljanjem neke nove iznajdbe, ki so ji dali ime »nirosta«. To je namreč kromnikelnasto jeklo, ki nikdar ne zarjavi ter se da izvaljati v tanko, upogljivo pločevino, a ima še to prednost, da je še enkrat lažji od zlata ter bolj trpežen. — V Kruppovih ateljejih je tudi stalno zaposlenih osem zobozdravnikov in 10 pomočnikov. Tu izdelano zobovje pošiljajo po vsej Nemčiji in tudi preko nje. Socijalna plat tega novega podjetja je ta, da stane zobovje iz tega materiala ravno eno tretjino zlatega.

PREPREDENJE KRATKIH STIKOV.

Znani petrograjski elektrokemik akademik M. Jofe, ki je odkril pred 20 leti teorijo električne polarizacije, je zdaj premagal glavni nedostatek dinamostrojev. Izolatorji večkrat niso bili kos visoki napetosti in posledica je bil kratek stik, ki je pokvaril ves stroj. Jofe je ugotovil kemične vzroke kratkih stikov in izumil novo snov za izolatorje. Dinami, ki so opremljeni z njimi, vzdržijo visokovoltne toke, ne da bi bilo treba zamenjati, kakor do sedaj, pokvarjenih delov. S tem bodo zmanjšani stroški obrata in prepredene dosedanj številne nesreče.

Zanimivosti

ČE SE MORSKI TOKOVI MENJAJO.

Brali smo poročilo, da je poginilo na Japonskem pol milijona ostrig, izstavljenih za dobivanje biserov; ogromna škoda za japonsko biserno industrijo. Strokovnjaki pripisujejo to spremenjenemu toku ob obali. Tu se spomnimo na menjavo toka v Južni Ameriki leta 1891, in kako usodne posledice je imela. Ob zahodni obali Južne Amerike gre relativno mrzli Humboldtov tok od juga proti severu. Na jugu ekvatorja pa teče topli tok El Nino. Leta 1891 — lani tudi — ni imel Humboldtov tok toliko moči kakor v drugih letih in je zato ekvatorialni tok segel bolj na jug. To je pomenilo pogubo ribam in pticam. Ribništvo ob obali Chile je popolnoma prenehalo, ribe niso prišle s tokom do navadne širine. Na njih mesto je prišla obilica tropskih rib. Čilenška letina je bistveno odvisna od milijonov ptic, ki živijo na skalnih klečeh ob obali. Od mrzlega Humboldtovega toka prihajajočji vetrovi pridejo na relativno vročo zemljo, se razširijo, in zato tam ne dežuje skoraj nič, in od ptic odloženi gnoj, guano imenovan, ostane na klečeh. Tisoči in tisoči ptic so iskali hrano, ki so je bili navajeni, ribe namreč, pa jih niso dobili. In kar je bilo še najbolj hudo, ptice so ravno takrat gnezdele, in vse je poginilo. Veselili so se le jastrebi iz Andov. Vsled toplega toka je tudi močno deževalo, in je dež odnesel najmanj 35.000 ton guana. Ker ni bilo ptic in ker je bilo preveč toplo, so se razmnožili moskiti, njim je pa sledila malarija. Torej vse polno nesreč naenkrat.

Tudi pri nas v Evropi se priglodi včasih kaj podobnega. Leta 1902 ni bilo v Atlantskem oceanu nekaj v redu; kajti v prihodnji pomladi, ko so se polenovke drstile ob otočju Lofot, so imeli norveški ribiči tako slab lov, kakor že dolgo let ne. Polenovke so prišle pozno in so bile zelo slabe. Ribjega olja je primanjkovalo. Tjulenji iz Grenlandije in beli kiti so plavalji daleč dol na jug v južne fjorde in so prišli celo do Škotske. Ob ruski murmanski obali prav gori na severu Evrope je pa vrglo morje na mirjade mrtvih galebov na suho.

Morda je tudi ona polarna tragedija, ki govorimo o njej na drugem mestu, v zvezi s spremenjenim tokom.

POLARNA TRAGEDIJA.

Gotovo se še marsikdo spomni na tragedijo ladje »Jeanette«, na tragedijo njene posadke, na smrt njenega poveljnika De Longa. Čevlje so jedli, glicerin so na žlice merili, obupen je bil njih boj za življenje, podlegli so, nihče ni prišel nazaj. Nekaj podobnega pretresljivega, beremo sedaj.

Ruski parnik Solovjeckij je prišel nazaj v pristanišče Mezen. Vozil je po Severnem ledenem morju okoli Novaje Zemlje in ob Sibiri. Med sev. rtičem Nov. Zemlje in rtičem Čeljuskihom — to je najsevernejša točka Azije — so 28. maja obiskali majhen otoček. Kapitan pripoveduje, da je živel na tem otočku okoli 60 moških, žensk in otrok, da jim je pripeljal vsako leto živil za eno leto in da je dobil v zameno kožube in nasoljene ribe. Letos so bile pa hišice prazne, tu in tam so ležala človeška okostja in človeške kosti. Dnevnik, ki so ga dobili v eni od koč, ima zapiske tistega, ki je zadnji umrl. »Brez živil smo. Ujamemo samo majhne ribice, naši otroci umirajo lakote. Skorbut razsaja (bolezen, pri kateri segnje meso okoli zob in pa deajo zobje ven), tekmo par dni je umrlo 6 odraslih in 9 otrok. Tekli smo na breg, ker smo mislili, da vidimo v daljavi dim parnika; bila je zmoza... Živimo se s kozami, še zmeraj upamo na rešitev... Polagoma umirajo vsi, naše trpljenje je strašno... Še štirje moški so tukaj in dve ženski... Dva moja tovariša sta jedla človeško meso, umrla sta... Obe ženski sta se umorili, moja zadnja tovarišica sta umrla...«

Kapitan je dal napraviti križ in ga je postavil na grob šestdeseterih.

★

+ Velike opice so močnejše kakor človek. Ameriški učenjak John Bauman je delal poizkuse ali so šimpanzi in orangutani močnejši kot človek. Ugotovil je, da so te živali najmanj štirikrat močnejše kot človek. Šimpanz samica je dvignila 630 kg z eno roko, a druga opica z eno roko 423 kg. Bauman je nadalje ugotovil, da so sorazmerno slabejši kot človek vsi kopitarji, insekti in mravlje. Močnejši kot človek so mesojedci, opice in krt.

Podpirajte naše dlake.

Gospodarstvo

Semenogojstvo v Sloveniji.

Veda na polju semenogojstva nas je v zadnjih desetletjih privedla do zaključka, da je vzgojeno, čisto in kar je glavno, zemeljskim in klimatičnim razmeram primerno seme poleg izpopolnjene tehnike v kmetijskih obratih najvažnejši faktor za povzdigo zemeljske produkcije. Zategadelj naletimo v vseh naprednih kmetijskih deželah, kakor v Švici, na Švedskem, na Danskem, v Franciji in v Nemčiji na dejstvo, da posestniki skrbno poprašujejo po garancijsko dobrem semenu, in vsled tega se ni čuditi, da je imela Nemčija že leta 1910 čez 300 samostojnih semenogojških obratov, ki so bili deloma privatna, deloma pa državna podjetja.

V ostalih krajih naše kraljevine, kakor v Zagorju, v Sremu, v Baranji že deloma uporabljajo napredni posestniki doma vzgojeno seme, ki daje v dotičnih krajnih razmerah zelo lepe pridelke. Tako n. pr. pšenica od prof. Bohutinskega »šierban prolifika«, nadalje pšenica »sišulja« s semenogojške postaje Grabovo dajeta v omenjenih pokrajinah za 4-6 q več pridelka na ha, kakor pa ne vzgojeno seme domače pšenice.

Zategadelj je popolnoma razumljivo, da po teh uspehih na polju semenogojstva v tuji inozemstvu tudi Slovenija ni hotela zaostati in je začela misliti takoj po vojni na lastno produkcijo semenskega blaga. Ustanovila je semenogojško postajo v Beltincih, kjer se gojijo semena najvažnejših vrst naših kulturnih rastlin. Tako n. pr. so razvrščeni na semenogojškem polju vzgojeni posevi žitaric, ki bodo daleč — najmanj pa za 30% prekažali pridelke ne vzgojene domače pšenice po kmetijskih njivah in poljih. Tujim vrstam, ki so vključene med posameznimi parcelami (nad 20 po številu) se deloma že vidi, da trpi njihova vegetacija radi aklimatizacije na tujske razmere. Po razporeževanju teh malih parcel bomo dobili s te semenogojške postaje v dobi 3-4 let prvovrstno originalno semensko blago, ki bode velikega pomena predvsem za celo Prekmurje, za Mursko in Dravsko polje, kakor tudi za ostalo Slovenijo.

Z namenom, da vpeljejo okrajni ekonomski praktično odpiranje posevov in rastlin zunaj na polju v svrhu pridobivanja zboljšane semena, je priredilo veliko županstvo mariborske oblasti pod vodstvom oblastnega kmetijskega referenta inž. Zidanška dne 16. junija t. l. semenogojški tečaj na semenogojški postaji v Beltincih. Tečaja se je udeležilo 18 kmetijskih strokovnjakov.

Tečaj je otvoril g. svetnik Zidanšek v prostorni dvorani žitnice v Beltincih ter je pozdravil vse udeležence. Nato je podal v kratkih besedah glavne smernice o uporabi letošnjih proračunskih kreditov za delovanje okrajnih ekonomov, ki morajo vzlic temu, da so majhni, združeni z dobrimi nauki in navodili med našim ljudstvom roditi obilo dobrega dela in veliko napredka na polju kmetijske prosvete v naši oblasti. Po končanem govoru oblastnega referenta se je začelo predavanje vodje semenogojške postaje inž. Mikuža, ki je v dolgih izvajanjih in z demonstriranjem razkazoval, kako je treba odbirati in vzgajati dobre rastline in poseve za seme. Od prvovrstnega semena ne zahtevamo samo, da je čisto, kaljivo, zdravo, ne prestaro, da so rastline, ki iz njega vzniknejo odporne proti boleznim in poleganju, temveč mora imeti še celo vrsto dednih nagnjenj in ono neizrabljivo silo v sebi, katera zamore ta nagnjenja spraviti do učinka in veljave. Dobro seme mora ro-

dití poseve z izenačeno in krepko rastjo, ki dajejo tudi v nenormalnih letih povprečno veličino pridelkov nominalnih let. Semenogojstvo razločuje več vrst odbire. Vse pa zasledujejo eden in isti cilj, da se mora iz ocene, iz presejo poseva zunaj na polju in iz ocene semena v žitnici šel ugotoviti vzgojna vrednost odbranega semenskega materiala.

Na semenogojškem polju pristave Nemščak pri Beltincih so se po končanem predavanju prepričali udeleženci tečaja, do kake stopinje, do kakih gospodarskih vrednot se lahko vzgojijo naše domače kulturne rastline. Nad 600 parcel in parcelic je kazalo izletnikom razne vzgojne linije domače pšenice in domačega ovsa, ki so se druga od druge razlikovale v najmočnejših variacijah. Med temi domačimi linijami pa so bile vključene tuje vrste kulturnih rastlin, ki so že z daleka kazale svoj tuji izvor. Smelo lahko trdimo, da nam je semenogojško polje v resnici nudilo pestro sliko, kjer tekmuje nad sto in sto individijev in na desetine tujih vrst za prvenstvo v gospodarskih vrlinah. Uspeh 4 letnega delovanja semenogojške postaje leži na dlani. Med pregledovanjem posevov smo našli vzgojene vrste, ki morajo dati najmanj za 30% več pridelka, kakor ne vzgojene vrste po sosednjih njivah in poljih.

★

Stanje hmelja v Savinjski dolini. VI. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju nasadov v Savinjski dolini. Zalec, dne 14. t. m. 1924. Deležev brez konca, ponovne povodnji, malo ali nič solca — takšno je bilo vreme zadnjih 14 dni. Rastlina je bila ovirana v razvoju in je njeno stanje danes očitno slabše kakor prej. Iz tega vzroka so hmeljarji sedaj manj pripravljeni svoje blago naprej prodajati in odbijajo tozadavne ponudbe. Tukajšnja »Hmeljarna«, združni zavod za vkladanje in prepravljanje hmelja je bila letošnja povečana v toliko, da se je njena delovna moč podvojila in bo torej služila hmeljskim trgovcem v hitri, zanesljivi in lahkotni potek kupčije. Društveno vodstvo.

Učiteljski strokovni komercialni tečaj. Veliki župan je na posredovanje Zbornice za trgovino, obrt in industrijo odredil, da se vrše učiteljski strokovni komercialni tečaj v prostorih Srednje tehnične šole v Ljubljani od 12. do 31. julija 1924. Od prijavljenih 137 je sprejetih 44 interesentov; podobni tečaji so se pred vojno redno vršili vsako leto od 1908 do 1912. Po prevratu se je vršil en sam tečaj.

Konferenca trgovskih zvez cele države se vrši 26. in 27. septembra t. l. v Osijeku, katero sklicuje zagrebška zveza trgovcev. Na konferenci naj se ustanovi centrala trgovskih korporacij s sedežem v Beogradu, na kar so pristale že vse zveze.

Pred povišanjem železniških tarifov. Za 21. t. m. je sklican Tarifni odbor, ki ima razpravljati o reformah, ki jih namerava vpeljati železniško ministrstvo s 1. avgustom t. l. Nameravano je 5-6% povečanje tarifa na glavnih progah, tako da se izenači tarif za vse železniško omrežje.

Zvišanje železniških tarifov v Češkoslovaški? Iz Prave poročajo, da se bodo s 1. avgustom t. l. zvišali osebni tarifi na češkoslovaških železnicah za 22-25%, tarifi za prtljago pa za 33%. Na drugi strani pa bodo znižani tarifi za brzo vozno blago za 88%. Nasprotno uradni krogi to dementirajo.

Avstrijska Narodna banka razglasa, da je zadnji rok za izmenjavo bankovcev po 10.000 K, ki nosijo datum 2. januarja 1924 kakor tudi istih pretiskanih z napisom »Silingi« dne 31. dec. 1923. Gospodarska kriza v Avstriji. V prvih 5 mesecih t. l. se je v Avstriji ustanovila 1 sama delniška družba s kapitalom pol milijona šilingov, povečani kapitala je bilo za 987.000 šilingov. V isti dobi lanskega leta je bilo ustanovljenih 16 družb s kapitalom 4.810.000, povečani kapitala pa za 10.171.000 šilingov.

Stanje posevov v Ameriki. Zadnje uradno poročilo U. S. A. vlade cení letošnji pridelek pšenice na 788 milijonov bušjev (lani 689), koruze na 2.661 (lani 2.901), ovsa na 1.434 (1502), ječmena na 191 (218), rži na 40 (40) in lanenega semena na 20 (lani 22) milijonov bušjev.

Borza

14. julija.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.40—13.58 (13.49—13.53), Italija 138.91—139.11 (139.40—139.60), London 275.05—276.25 (275.08—276.28), New York 56.437 do 56.787 (56.4236—56.7236), Pariz 150.25 do 152.25 (144.12—146.12), Praga 167.433—168.433 (167.413—168.413), Dunaj 7.98625—8.02625 (7.9868 do 8.0268), Curih 10.9455—10.9855 (10.9455 do 10.9855), Amsterdam 22.74—22.87.

Curih. Belgrad 9.14 (9.1375), Pešta 72.30 (72.30), Berlin 122.95 (122.975), Italija 17.77½ (17.45), London 25.11125 (25.12), New York 516.375 (516.50), Pariz 13.25 (13.3075), Praga 15.3025 (15.30), Dunaj 73.025 (72.975), Bukarešt 2.40 (2.3250), Sofija 3.72½ (3.725), Bruselj 12.25 (11.20), Amsterdam 207.375 (207.45).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.46—50, Kodan 187.95—188.05, London 34.34—44, Milan 24.20—30, New York 705.85—708.35 (703.65—707.80), Pariz 18.30—40, Varšava 77.05—55.

Valute: dolarji 704.75—708.75, angleški funt 34.30—34.65, lira 24.82—98, dinar 12.45—54, češkoslovaška krona 20.88—21.005.

Praga. Devize: Lira 116.30, Zagreb 50.62, Pariz 84.17, London 164.07, New York 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. 7% inv. pos. 73.50—75, voj. odšk. 306 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—195, Ljubljanska kreditna 175—195, Merkantila 100—104, Prašedion 865 do 868, Slavenska 50 denar, Kreditni zavod 165 do 175, Strojne 98 bl., Vevče 102 den., Stavbna 55—65, Sešir 103—104, zaklj. 104.

Zagreb. 7% inv. pos. 75—75.50, agrari 40 do 42, vojna odškodnina 306.50—307, julij 306 do 306.50, avgust 310—310.50, Hrv. esk. 100.75—101, Kred. 102—104, Hipobanka 56—56.50, Jugobanka 93—94, Prašedion 865—870, Ljubljanska kreditna 175 den., Slavenska 55—58, Srpska 130—132, Eksploatacija 9—10, Sečera 270—275, Slavex 115 den., Slavonija 30—32, Trbovlje 345 do 350, Vevče 102 den.

Dunaj. Don-sav-jadr. 867.000, Alpine 271.000, Greinitz 109.500, Kranjska industrijska 294.000, Trbovlje 454.000, Hrv. esk. 138.000, Leykam 122.000, Jugobanka 119.000, Avstrijske tvornice za dušik 210.000, Mundus 1.105.000, Slavonija 37.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Skorete 13 mm, 4 m dolž. monte franco meja 560.— bl. Deske za zaboje 10, 15, 20, 24 mm, fco meja 430.— den., Jamboriki od 7—16 m, fco meja 280.— bl., Kostonjeve zdrave cepanice za tanin obeljene, fco vagon namembna postaja Stajersko 22.— den., Hrastovi hlodi iz Hrvaške od 30 cm prem. naprej, od 3 do 5 m dolž., fco vagon Ljubljana 460.— bl. — Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 76, 2%, fco vagon nakl. postaja 315.— bl., Pšenica nova bačka, 76, 2%, za avgust, fco vagon nakl. postaja 270.— bl., Pšenica nova, fco Ruma 265.— bl., Koruza, fco vagon nakl. postaja 1 vag. 187.50 zaklj., Ječmen, letni, fco vagon nakl. post. 170.— bl., Oves rešetani, fco vagon nakl. postaja 190.— bl., Otrobi drobnj., fco vagon nakl. postaja 110.— bl., Otrobi srednj., fco vagon. Domžale 1 vag. 150.— zaklj., Ajda domača, fco vagon, slov. postaja 255.— bl., Fižol beli banatski, fco vagon nakl. postaja 160.— bl., Riž splendor, v vrečah, brutto za netto, fco skladišče Ljubljana 680.— bl.

Sport

JUNIORSKE TEKME ZA PREHODNI POKAL SK ILIRIJE.

Za letošnje juniorske pokalne tekme SK Ilirije se je prijavilo 12 klubov. Medklubski odbor je v svoji prvi seji izbral za prisotnosti delegatov prijavljenih klubov protivnike za I. in II. kolo ter določil razvrstitev tekem I. kola kakor sledi:

V soboto, 17. t. m. ob 18.30 Ilirija: Slavija; v nedeljo, 18. t. m. ob 9 Olimp: Panonija; ob 10.30 Reka: Olimpija.

Tekme Svoboda (Moste): Mars, Jadran: Mladika in Triglav: Hermes se bodo vršile 24. in 25. t. m., ker je igrišče Ilirije 18. t. m. popoldne zasledeno.

V II. kolu se sestanejo zmagovalci iz I. kola in sicer zmagovalci iz tekme Jadran: Mladika ter Olimp: Panonija, dalje zmagovalci iz tekme Triglav: Hermes ter Svoboda: Mars in končno zmagovalci iz tekme Reka: Olimpija ter Ilirija: Slavija. — Semifinale in finale se izreba kasneje. — Klubi, ki bodo izpadli v I. in II. kolu, bodo igrali med seboj za posebno utešno darilo SK Ilirije. — Službene objave medklubskega odbora glede rediteljske službe itd. bodo objavljene v »Slovenskem Sportu«.

Kolesarske dirke »Savec«. V nedeljo popoldne ob 8. uri se vršijo kolesarske dirke »Savec« in Zveznih kolesarskih društev z bogatim sporedom na prostoru SK Ilirije. Popoldne ob pol 2. uri zbirališče na Sv. Jakoba trgu ter je skupni pohod s godbo na prireditveni prostor. Vsem dirkačem se javlja, da je trening vsak dan od 11. do 3. ure popoldne na SK Iliriji.

Zahvala. V nedeljo, dne 11. t. m. smo svečano odkrili nagrobni spomenik g. Franu Učaku v Križah. Dolžni smo, da se ob tej priliki zahvalimo gg. delegatom nogometnega podsaveza: SK »Grafika«, SK »Slovaca«, SK »Hermes« za prelepe govore. Prav posebno hvala pevskemu društvu »Grafika« iz Ljubljane za gniljive žalostinke. Vsem: najlepša hvala! — SK Ilirija.

NOV SVETOVNI REKORD.

Pariz, 14. julija. (Izv.) Pri lahkoatletskih tekmah je Francoz Baraton postavil nov svetovni rekord v teku na 1000 metrov v času 2:27, 3/5.

SPORTNA ZVEZA NARODOV.

»Če se sportniki pogovarajo, izginjajo politična nasprotstva.« Tako je rekel grof Bonacossa na zborovanju sportnikov v Zenevi, ki se ga je udeležilo štirinajst držav. Sportniki zamorejo težke položaje veliko lažje razmotati, kakor diplomati, njih misli so družilne, ne razkrajalne. Zastopane so bile takrat — v marcu — tele države: Nemčija, Anglija, Francija, Italija, Jugoslavija, Holandska, Danska, Norveška, Švedska, Finska, Avstrija, Ogrska, Švica, Belgija.

Posvetovanja so obsegala najrazličnejše predmete. Posebne važnosti je bilo vprašanje rekordov. Nekaterim se jih zdi preveč, ni čudno. Poglejmo na primer težko atletiko. Pet razredov je, v vsakem cela vrsta vaj; koliko rekordov! Najpomembnejše bi bilo pač, če bi se upoštevali samo absolutni svetovni rekordi. In koliko manj dela bi bilo. — Kakšno moč ima danes sport, nam kaže drugo vprašanje, ki so ga obravnavali. Fabrique Nationale v Belgiji je bila diskvalificirana, in sportni odbor je sklenil, da ostane diskvalifikacija pravomočna, dokler tovarna ne da zadostnega jamstva. To je bilo prvič, da se je mednarodna zveza poslužila svojih sredstev. Drugi dan se je tovarna vdala in je priznala veljavnost sportnih postav. Nato je bila diskvalifikacija preklicana. V Belgiji sta dve zvezi motornih kolesarjev, ki si nasprotujeta. — Sportni odbor je odredil, da se mora zadeva rešiti v smislu sportne misli. Zanimivo je bilo obravnavanje vprašanja, ali naj imajo tovarnarji ali trgovci motornih koles zastopstvo in glas v sportni komisiji. Sklenili so, da naj vsaka država sama določi, koga pošlje kot zastopnika v komisijo. Države zamorejo poslati sedaj v sportni odbor najbolj sposobne ljudi. — Amatersko vprašanje se je spet enkrat obravnavalo. Debat ni bilo ne konca ne kraja in je bil tudi rezultat temu primeren. Rešitev v tehničnem sportu ni mogoča in je tudi tukaj posameznim državam prepuščeno, naj amaterje kolikor mogoče ščitijo.

* Oktobra se bodo spet sešli, v Parizu.

IZDELOVANJE AVTOMOBILOV V RUSIJI.

Rusija se trudi čimdalje bolj za domačo avtomobilno industrijo. Ta industrija je v Rusiji še prav malo oblikovana in kaj malo znane; pred par leti ustanovljeni avtomobilni trust krije komaj šest odstotkov domače potrebe. Preračunili so, da bo v prihodnjih petih letih potrebnih 19.000 osebnih avtomobilov, 30.000 tovornih in 10.000 posebnih. Prodniki načrti trusta govori za leto samo o 385 novih avtomobilih, za leto 1927 o 88 in za leto 1928 o 1350 avtomobilih. — Ford jih pa napravi 10.000 na dan! — Pridejo zraven še tisti vozovi, ki jih sestavijo v Rusiji iz sestavnih delov, poslanih od drugod; letos 750, drugo leto 3000, l. 1928 pa 4000.

NEMSKI DAMSKI AVTOKLUB.

V Berlinu so dame ustanovile svoj lastni avtomobilni klub. Sledile so zgledu francoskih tovarišic, ki imajo že eno leto svoj klub. Pristopilo je takoj 25 dam. Klubu je priključena vozna šola, kjer se dame pod strokovnim vodstvom lahko naučijo voziti. Poleg sportnih ciljev, ima klub tudi nalogo, da goji družabnost. Iz vseh delov Nemčije prihajajo prijave za pristop.

ZMAGOVALEC V DIRKI INDIANAPOLIS.

Dirko smo že omenili in ime zmagovalca tudi. Do dneva dirke ni o Franku Lockhartu nihče ni vedel in nihče bi tudi verjel ne bil, da bo neznan mehanik, 23 let star, mogel premagati veličine Eldridgea, Guyota in Hartza. Samo njegovi sodelavci so ga poznali, njegova zmaga je bila obenem prva njegova dirka. Kreis bi bil moral voziti, Lockhart je bil njegov mehanik. Dan pred izbirno tekmo je bilo Kreisu slabo in je rekel Lockhartu, naj

Atala.

Fr. R. Chateaubriand.

V takem spremstvu sva prišla do velikega križa, ki se je nahajal ob poti. Tukaj je božji služabnik navadno slavil skrivnosti svoje vere: »Moji dragi novopreobrtniki,« je rekel, obrnivši se proti množici, »k vam sta prišla brat in sestra in da je sreča še večja, vidim, da je božja Previdnost včeraj vašim žrtvam prizanesla; torej sta dva velika vzroka, da jo zahvalite. Opravimo sveto daritev in vsak naj se je udeleži v globoki pobožnosti, z živo vero, neskončno hvalečnostjo in ponižnim srem.«

Potem obleče božji svečenik belo tuniko iz murvine skorje, vzame svete posode iz tabernaklja, ob križevem vznožju, na kosu skale se pripravi oltar, voda se zajame v bližnjem studencu in grozd divje vinske trte da vino za daritev. Vsi pademo na kolena v visoko travo; skrivnost se začne.

Jutranja zarja se je prikazala za gorami in je razsvetlila vzhod. Vse v pustinji je bilo zlato ali rožnato. S tolikim sijajem naznanjena zvezda je slednjič prišla v veliki svetlobi in njen prvi žarek je padel na posvečeno hostijo, katero je mašnik ravno v tem hipu povzdignil. O čar vere! O krasota krščanskega bogočastja! Darovalec star puščavnik, oltar je skala, cerkev puščava, navzoči priprosti divjak! Ne, ne dvomim, da se je v tem trenutku, ko smo klečali, res izvršila velika skrivnost in da je Bog prišel na zemljo, kajti jaz sem ga čutil, in da je stopil v moje srce.

Po daritvi, pri kateri je zame manjkalo samo Lopezove hčerke, smo se podali v vas. Tukaj je vladala najzanimivejša združitev socialnega in naravnega življenja: ob robu cipresnega gaja stare pustinje smo odkrili razcveteno setev; zlati valovi

klasja so se valili čez deblo podrtga hrasta in snop enega poletja je nadomestoval drevo treh stoletij.

Povsod so se videli iz gozdov, ki so bili žrtve plamena, valeči se oblaki dima in plug se je počasi izprehajal med ostanki korenin. Zemljemerji so z dolgimi vrvmi merili zemljo; razsodniki so pa razdelili prve lastnine; ptica je zapustila svoje gnezdo, volina divje zveri se je izpremenila v koč; slišalo se je razbijanje kladiv in udarci sekire so zadnjikrat napravljali odmev, ki se je izgubljal z drevesi, ki so mu prej služili za pribežališče.

Zamaknjen sem taval med temi slikami, ki so se šle zlepašle vsled Ataline podobe in sanj sreče, s katerimi sem varal svoje srce. Občudoval sem sijajen uspeh krščanstva nad divjaškim življenjem; videl sem Indijanca, izobražujočega se v glasu vere; prisostvoval sem prvotnemu zakonu človeka in zemlje: človek je v ti pogodbi zemlji prepustil dedščino svojega potu in zemlja se je zato zavezala, da bo zvesto nosila žetve, sinove in pepel človeka.

Medtem so prinesli blagovestniku otroka in ta ga je krstil med cvetočim jazminom na bregu nekega potoka, dočim se je sredi iger in dela pomikal mrtvaški izprevod proti »Dobravam smrti«. Dva zarochenca sta pod hrastom sprejela poročni blagoslov in potem smo jih naselili v enem kolu pustinje. Duhovni pastir je šel pred nami semintja blagoslovljajoč pečino, drevo in studenec, kakor je nekdaj Brg — tako stoji v knjigi kristjanov — blagoslovil neobdelano zemljo, ko jo je dal Adamu v dedščino. Ta izprevod, ki je v pisanem neredu sledil svojemu voditelju s svojimi čredami od skale do skale, je mojemu ginjenemu srcu predočeval ona prvotna preseljevanja prvih družin, ko se je Sem s svojimi otroci odpravil po neznanem svetu sledeč solncu, ki je šlo pred njim.

Zvedeti sem hotel od pobožnega puščavnika, kako on svoje otroke vodi; odgovoril mi je zelo postrežljivo: »Nikdar jim nisem dal nobenega zakona; učil sem jih samo ljubiti se, moliti Boga in upati na boljše življenje; vsi zakoni sveta so v teh zapopadene. Sredi vasi vidiš neko koč, ki je večja kakor druge: ob času deževja služi za kapelo. V njej se zbirajo vsako jutro in vsak večer, da časte Gospoda in kadar sem odsoten, opravi molitev neki starec, kajti starost je kakor materinstvo neke vrste svečeništvo. Potem gredo delat na polje in čeprav so lastnine razdeljene, da se more vsak naučiti socialnega gospodarstva, se spravijo žetve in skupne žitnice, da se ohrani bratska ljubezen Štirje možje razdele enakomerno dobiček dela. Temu dodaj še verske ceremonije, veliko pesmi, križ, kjer sem slavil že toliko skrivnosti, brest, pod katerim pridigujem ob lepih dnevih, naše grobove, ki so tako blizu našim žitnim poljem in svetega Janeza te nove Betanije in imel boš popolno sliko o kraljestvu Jezusa Kristusa.«

Puščavnikove besede so me prevzele in čutil sem vrhovno moč tega stalnega in delavnega življenja nad bloščim nedelavnim življenjem divjaka. Ah! René, jaz sicer ne mrmram nad božjo Previdnostjo, toda priznam, da se nikdar ne spomnim te evangeljske družbe, ne da bi poizkusil grenkosti tožb. Kako bi bila napravila koč za Atalo na teh bregovih moje življenje srečno! Tam bi se bile končale vse moje blodnje; tjakaj bi se bil naselil z ženo, ki bi bila ljudem nepoznana in skrivala bi svojo srečo v gozdu, kakor reke, ki nimajo v puščavi niti imena. Toda mesto tega miru, katerega sem si takrat upal obljubovati, v kakšno zmešnjavo sem pripeljal svoje življenje! Vedna igrača sreče, na vseh bregovih razbit, dolgo časa izgnanec iz svoje dežele in ko sem se tja vrnil, sem našel hišo v razvalinah in prijatelje v grobu. Taka je morala biti usoda Sakte.

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Kanadski roman. 18 Din, vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralj gora. 18 Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez 40 Din. — 22. zv. Otkro kapitana Granja. Popotovanje okoli sveta. 30 Din, vez 40 Din. — 23. zv. v treh delih. 48 Din, vez 58 Din.

pelje on. Trinajst voz trdke Miller je startalo, Lockhart med njimi. Dobro je vozil in so ga poslali v glavno dirko, ki se je vršila ob navzočnosti 150.000 gledalcev. Prizor, kakor ga vidimo v ameriških filmih; Millerjevi vozovi vodijo od starta naprej. Pri 125. milj je Lockhart še na četrtem mestu, do 186. milje si je priboril prvo mesto. Vreme, že v začetku neugodno, se je medtem še poslabšalo, silovita ploha je dirko prekinila; uro na to se je spet pričela, a so jo morali po 400 miljah vsled divjega viharja ustaviti. Sicer gre na 500 milj = 800 km. Lockhart je bil do konca prvi in so ga oklicali za zmagovalca. Kljub viharju in dežju je dosegel na uro 151 km in 374 km. Časnikarji so nesli zmagovalca na časnikarsko tribuno in so ga slavili kot junaka. Lockhart je danes brez skrbi. Kot zmagovalac je dobil 20.000 dolarjev in še to in ono. Naenkrat je postal prvo razreden. Cele stolpe so pribili časopisi o njem. Visoki kurz hoče Lockhart seveda izkoristiti in se boče udeležiti vseh velikih tekem. Prilike bo imel dosti, ker se kar trgajo zanj.

To in ono

A. Y. D.

Ze dolgo časa so te črke bojni klic ameriških tovarnarjev. At your door (et jur dur), pri ali ob vaših vratih. V zadnjih mesecih so dobile te črke pomen, kakor sicer nobena okrajšava. Zlasti sprememba v cenah ameriških avtomobilov je povzročila, da danes v Ameriki vsak ve, kaj pomeni A. Y. D. S tem je označeno, da obsega cena prav vse, noter do oddaje avtomobila pri hišnih vratih.

Kmalu po vojski so ustanovili veliko tovarno pletenih nogavic. Tovarna je hotela prodajati samo potom potnikov, od hiše do hiše, in ne potom trgovin. Tekom šestih let se je dvignila letna prodaja na debelo od 500.000 dolarjev na 25 milijonov dolarjev, in danes je ta trdka med prvimi. Kmalu so prišle vse trdke na to, da pošiljajo potnike ven, ne samo po mestih, temveč tudi po deželi. Temeljni kamen v amerškem gospodar-

skem sistemu je danes potnik, salesman, mož prodaje, prodajalec.

Banka, založbe knjig, veleprodajalne, vsi imajo danes potnike, raztresene po vsej deželi. Amerikanec dobi pri hišnih vratih vse, kar si želi, in mu ni treba hoditi v prodajalno. Seveda je bil avto tisti činitelj, ki je premagal razdalje. Če ga kupiš na obroke, plačaš naenkrat samo dva dolarja. Zato ni čudno, da imajo velike trdke 5000 do 10.000 potnikov, in treba je že vojskovodskih zmognosti, da jih pravilno razdelimo in vodimo.

Včasih je A. Y. D. nevaren. Tako beremo v 3. zvezku »Zgod. anekdot« o angleški gospodinji, ki so ji navadno tudi vse k vratom prinesli. Nekoč je odpotovala in je pritrčila na vrata listek: Nič tukaj pustiti. Ko je prišla nazaj, je bilo stanovanje izropano, na tleh je pa ležal listek z besedami: Smo izpolnili Vašo željo in nismo nič tukaj pustili.

★

† Za časnikarje. Med Rimom in Milanom so vstavili nov brzojavni aparat sistema Siemens, ki se v minuti 700 krat zavrti in je prevzel na uro že 1700 brzojavk. Aparat bo služil časnikarskemu poročevanju.

† Jezuitska univerza v Ameriki. V Detroitu, mestu Henryja Forda, je bil doslej malopomenben jezuitski kolegij. Sedaj bodo napravili tam univerzo v velikih izmerah, po enotnem načrtu. Poslopji bo 27. Temeljni kamen je položil koncem maja detroitski škof. Proračun znaša 10 milijonov dolarjev; večji del denarja je dala gospa Reilly, vnukinja za one kraje zelo zaslužnega ameriškega državnika Lansinga.

† Narobe svet. V Londonu so osnovali »Ligo mladih deklic«, ki ima nalogo, da se bori proti današnjim modernim materam, ki upropaščajo srečo svojih hčerk. Povo za to

ustanovo je dala neka 40letna mati, ki se je sama oblačila po današnji modi, svoji hčerki pa je ukazala, da je nosila dolge lase, dolge obleke in črna očala. Kljub temu se je v hčerko zagledal neki mlad lord in se z njo zaročil. Toda pred poroko se je izneveril zaročnici in pobegnil z njeno moderno materjo. — Nekdaj so matere čuvala hčerke, sedaj pa morajo hčerke paziti, da jim moderne mamice kam ne pobegnejo.

† Brat in sestra — mož in žena. Neki londonski trgovec je zapustil vse svoje premoženje neznanim sorodnikom. Vedel je, da ima sorodnike, toda poznal jih ni. Izvršitelj oporoke je našel trgovčeva nečaka Arhibalda in Floro Cooper. Istočasno je odkril nenavadno dejstvo, da sta Arhibald in Flora mož in žena.

Ko sta bila še otroka, so jima umrli starši. Vzgojo sta prevzeli dve družini v oddaljenih krajih in kasneje je izginila vsaka sled o njunem poreklu. Po tridesetih letih sta se srečala kot popolna tujca in sta se poročila. Šele dedščina je odkrila, da sta brat in sestra.

† Ostija. V Ostiji pri Rimu gradijo rimski amfiteater in upajo, da bodo že letos začeli s predstavami.

Polzvedovanje

Posiljam dotično prodajalko jajc, pri kateri sem včeraj pustil dežnik, naj istega takoj odda v upravi »Slovenca«.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 14. julija 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Baro- meter	Toplota v C	Rel. vlaga %	Veter in brzina v m	Obla- nost 0-10	Vrsta padavin	V Ljub- ljani je
kraj	čas					ob opazovanju	v mm dež
Ljubljana (dvorec)	7	762,2	17,6	92	S 0,5	9	
	8	762,0	19,1	90	WSW 0,5	8	
	14	761,0	20,1	84	E 2	9	
	21	760,8	19,2	85	NE 1	10	4,8
Maribor		763,3	19,0	92	NW 5	10	
Zagreb		761,9	21,1	83	NE 5	10	
Belgrad	8	761,4	23,0	70	S 3	3	
Sarajevo		761,3	17,0	94	S 1,5	10	8,0
Skopje		768,1	25,0	59	SE 1,5	0	
Dubrovnik							
Praga	7						

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

PALMA

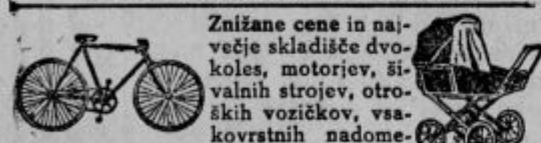
KAUČUK PETE IN POTPLATE

morate nositi ob vsakem času. »Palma« ni razkošje, ker daje elastično, prijetno hojo, marveč je za vsakega praktičnega in štedljivega človeka neobhodno potrebna, ker je mnogo trpežnejša in cenejša kot usnje. En poskus Vas bo takoj uveril. Poslej ne boste hoteli nositi čevljev brez »Palme«.

Prodajalcem hiš in posestev!

Za številne naše knipe iščemo večje število stanovanjskih in trgovskih hiš ter kmečkih posestev. Prijavljajte prodajo le v naši pisarni pisмено ali ustmeno, vse brezplačno! — Nobene vpisnine, nikakega predplačila! — Primerna provizija se plača le po izvršeni prodaji. Kdor proda svojemu kupcu, ne plača ničesar! — Priznana najsolidnejša posredovalnica za posestva! Opozorjamo na naslov naše trdke! Informacije brezplačno!

»POSREDOVALEC«, družba z o. z., Ljubljana — Sv. Petra cesta št. 15 (v novem lokalu).

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelek za popolno popravilo, emaliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco. »TRIBUNA« - F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska 4

STAMPILJE
T. RABIC
Ljubljana
KOLODVORSKA UL. 26

Celo življenje traja, — v par letih se izplača
WECK-ova

priprava za vkuhanje.
Tovarna zaloga: FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10. — Tudi na obroke!

MODERNI MLEKARNI

V BELGRADU je potreben strokovni mojster z dolgoletno prakso kot šef produkcije. Obrniti se je na mlekarstvo »VITA« Hercegovca 7. 4781

Zaradi odhoda se prodaja kompletno.

kolarsko orodje

in suh jesenov les. Manfred, Mahovnik 16, Kočevje.

Prodajalka

perfektna manufakturniška, dobro izveščena v računalstvu, se sprejme pri manufakturni trdki Val. HLADIN — Celje. 4831

Njive, travniki, gozdovi, stavbne parcele naprodaj

v Zgornji Šiški, Kosezah in na Večni poti. Naslov pri upravi lista pod števil. 4812.

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Františkana ul.

Majhno stavbišče na periferiji mesta bl. kup. — Ponudbe s podatki in ceno na upravo »Slovenca« pod števil. 4843.

Moška OBLEKA in čevlji naprodaj. Streliška ulica 4 — prtilje.

DRVA - ČEBIN

Woltova ulica 1/11. — Telefon 56

KLAVIRJI!

Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih instrumentov različnih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Uglasevanje in popravila za Glasb. Matico, Konservatorij in za druge institucije se izvršujejo od moje trdke. — Točna postrožba, zmerni cene, tudi na obroke. — Izdelovalec klavirjev R. Warbinek, Ljubljana, Hilsnerjeva ulica števil. 5.

Učenca

s primerno predizobrazbo in poštenih staršev sprejme v trgovino z mehanim blagom Franc GORENC, Tržišče (Dol.). — Oni z lastno oskrbo imajo prednost. 4827

Blagajničarka

s prakso išče mesta, pomagal bi v trgovini. Vešča je tudi pisarniških del. Naslov v upravi pod 4799.

ZAGAR

ki je več v delu na žagi in v mlinu ter popravi lastih, se sprejme. Naslov službe takoj Plača po dogovoru. — Naslov v upravi pod Stalna služba št. 4839.

Praktikant

išče mesta v kakšni pisarni ali večjem podjetju. Več je slovenske stenografije, strojepljiva ter ostalih pisarniških del. — Naslov v upravi Slovenca pod šifro »VESTEN« števil. 4814.

Majhno SOBICO

išče mlrno žensko. — Ponudbe upravi pod: Šobica.

Kremene za vžigalnike

izvirna Auer-kovina in vžigalnike vseh vrst dobavlja po tovarniški ceni I. Wipplinger, Maribor, Jurčičeva 5, zastopstvo in zaloga kemične Treibacher tovarne. 4828

Pozor čevljarji!

Gornje dele vseh vrst čevljev dobite dobro in solidno izvršene po najnižjih cenah pri I. Marchiotti, trgovina z usnjem, Ljubljana, Sv. Petra cesta 30. 4845

Družabnik

s 100—150.000 Din za jakó rent, podjetje z velikim letnim donosom proti prvovrstni varnosti, intabulaciji na prvo mesto, se išče. — Ponudbe pod: Družabnik 150.000 na upravo lista Maribor.

Preklc.

Izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, katere bi naredil moj mož Leopold Poljanec.

IVANA POLJANC, Vincarje 2, Škofja Loka.

PERFEKтна SOBARICA

se išče z znanjem šivanja belega perila, serviranja in čiščenja sob, za Zagreb. Nastop 1. avgusta. Ponudbe s sliko in spričevali priposlati na naslov Poštini pretinac br. 41, Zagreb, glavna pošta. 4834

Izgubil se je

dne 13. t. m. popoldne mlad maček od začetkom Emonske ceste čez Karlovo in Jeranovo ulico do Opekarske ceste. Najditelj se naproša, naj ga odda pri T. Novotny na Opekarski cesti števil. 26. 4846

Inserirajte

V

»Slovenca«!

DEKLE

pridno, pošteno in za vsa hišna dela pripravno, dobi takoj službo. Naslov v upr. Slovenca pod 4836.

Vajenca

poštenih staršev, starega 14—15 let, sprejemam za pokovsko obrt. — Pogodba po dogovoru. — Naslov pove uprava lista pod števil. 4817.

KORREPETITOR

k drugošolcu za ponavljanje iz matematike in latinščine se išče. — Ponudbe z navedbo honorarja od ure upravi lista pod šifro »Uspešno« števil. 4844.

Tragične smrti nam je nenadoma preminul dne 13. julija naš kolega, gospod

Karel Peršl

kapetan I. kl. v pokoju.

Pogreb pokojnika bo v četrtek dne 15. julija ob 16. uri iz Leonišča na pokopališče pri Sv. Križu.

Svojemu pokojnemu tovarišu ohranimo trajen spomin.

Uradništvo
Trdke Peter Kozina & Ko.,
Ljubljana - Tržič.

Posebne osmrtnice se v Mariboru ne bodo izdale.

Najina nepozabna sestra

Terezija Meierseidl

je danes ob 1/18. uro po dolgotrajni, težki, z veliko potrpežljivostjo in udanostjo prenašani bolezni preminula.

Truplo najine drage umrle bo v sredo 14. julija 1926 ob 17. uri v mrtvašnici Splošne bolnice blagoslovljeno in nato na cerkv. pokopališču v Pobrežju položeno k poslednjemu počitku.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 15. julija ob 7. uri v župni cerkvi sv. Magdalene v Mariboru.

Maribor, dne 12. julija 1926.

Josipina in Marija Lorber.

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.

ZAHVALA.

Ob prebriski izgubi, ko sem ostala tako sama, ker je Bog k Sebi vzel mojo ljubo, nepozabno mamico, gospo

Aleksandrino Poklukar

mi je dolžnost se zahvaliti preč. g. župniku dobrovskemu P. Hauptmanu za vse tolažilne obiske z Bogom, posebno ob zadnji uri. Dalje č. bolniškim sestram, ki so ji v dolgi bolezni tako ljubeznivo in požrtvovalno stregle. Zahvaljujem se vsem Dobrovčanom, ki so jo tako mnogoštevilno kropili, požarni brambi dobrovski za lepo spremstvo na Vič, vsem darovalcem cvetja, sorodnikom in znancom, ki so jo spremili na zadnji poti. Najprisknejša hvala vsakemu, ki mi je na kakršenkoli način pomagal in me tolažil v prebitkih dneh. Bog plačaj stotero vsem!

Dobrova, 12. julija 1926.

Franciška Poklukar.

KARLA PERŠL roj. TEKAVČIČ naznanja v svojem in v imenu svojih otrok MIRE, JELKE in RADOTA pretužno vest, da je nje neizmerno ljubljene soproge, predobri oče, brat, stric in svak, gospod

Karel Peršl

kapetan I. kl. v p. in urad. ivrd. Peter Kozina & Ko.

v torek dne 13. julija ob 5 popoldne, previden s tolažili svete vere, za vedno zatisnil svoje blage oči. — Pogreb nepozabnega se vrši v četrtek dne 15. julija ob 4 popoldne iz mrtvašnice, Stara pot št. 2 na pokopališču pri Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo brala v cerkvi sv. Nikolaja v soboto ob pol 8 jutraj.

Ljubljana, dne 14. julija 1926.